

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DE REGELGEVING
BETREFFENDE HET TOEZICHT OP EN BEPAALDE ORGANISATORISCHE
ASPECTEN VAN HET HOGER ONDERWIJS**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet wijzigt de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen, het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen, het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool, de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten op verschillende aspecten. Meer bepaald gaat het om:

1. het aanleveren van jaarrekeningen door de instellingen voor hoger onderwijs;
2. het aanpassen van het toezicht op de instellingen van hoger onderwijs;
3. de financiering van de graduaatsopleidingen aan de Hogere Zeevaartschool;
4. het verduidelijken van het studietoelagekrediet bij lerarenopleidingen en de verwervingsgrenzen in het hoger onderwijs;
5. het aanpassen van de regeling van de overgang van het personeel van de specifieke lerarenopleiding van een cvo naar het integratiekader;
6. het interpretatief kwalificeren als universiteit van de Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde;
7. de mogelijkheid voor de erkende politiescholen om een aanvraag in te dienen voor de registratie als instelling voor hoger onderwijs;
8. de naamswijziging van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid in Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies;
9. de studieomvang van een afstudeerrichting in de master in de geneeskunde;
10. de artistieke toelatingsproef voor het voorbereidingsprogramma van de educatieve masteropleiding voor kunstvakken;
11. de educatieve masteropleidingen aan de universiteiten en Schools of Arts;
12. het verduidelijken van de plaats van de kwaliteitszorg voor de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg;
13. het stimuleren van ondernemen in het hoger onderwijs;
14. de elementen die worden opgenomen in het erkenningsbesluit van een nieuwe bachelor- of masteropleiding;

15. het aanpassen van de aanvraagprocedure macrodoelmatigheid door andere ambtshalve geregistreerde instellingen;
16. een technische correctie bij het toelatingsexamen arts-tandarts;
17. het voorzien in een aangepast modeltraject voor graduaatsopleidingen;
18. het aanpassen van de indiendata en procedure voor de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde;
19. de eedaflegging van de bestuursrechters van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen;
20. een extra indienmoment voor de toets nieuwe opleiding voor omvorming van hbo5-opleidingen;
21. de rangschikking van een opleiding over meer dan 1 studiegebied – kunsten;
22. de financiering van nieuwe graduaatsopleidingen in instellingen die geen hbo5-opleidingen overnemen;
23. het afschaffen van de leidraad voor het beleidsplan over studentenvoorzieningen;
24. overgangsmatregelen voor personeel van hbo5-opleidingen en SLO

2. Inhoud

1. Het aanleveren van jaarrekeningen door de instellingen voor hoger onderwijs

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de bepalingen inzake de voorlegging van de rekeningen van de Vlaamse universiteiten aan het Rekenhof, zoals vervat in diverse wetgevingen, nl. in de Codex Hoger Onderwijs, de wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen, het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof (rekendecreet) niet met elkaar overeenstemmen wat betreft de wijze en het tijdstip van voorleggen van die rekeningen.

Het Rekenhof dringt erop aan dat de verschillende bepalingen met elkaar in overeenstemming zouden worden gebracht. Eveneens is het Rekenhof van oordeel dat het verlenen van het visum in het kader van een rekeningencontrole achterhaald is als controle-instrument. Via dit ontwerp van decreet worden de formaliteiten uit het rekendecreet universeel toegepast en wordt de datum waarop de instellingen de definitieve jaarrekeningen voorleggen aan de Vlaamse Regering aangepast.

2. Het aanpassen van het toezicht op de instellingen van hoger onderwijs

De Vlaamse Regering keurde op 30 september 2016 een conceptnota goed die de krijtlijnen van een vernieuwd en modern toezicht hoger onderwijs vastlegt. Het nieuwe toezicht zal van start gaan vanaf het academiejaar 2019-2020.

De voorliggende bepalingen geven een decretale grondslag aan deze krijtlijnen. Hiervoor wordt titel 4 van deel 4 van de Codex Hoger Onderwijs herschreven als belangrijke decretale kapstok voor het toezicht hoger onderwijs. Tegelijk wordt de regeling met betrekking tot het toezicht op het Universitair Ziekenhuis Antwerpen geconformeerd aan de conceptnota (via een wijziging van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen). Een wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen zorgt ervoor dat het toezicht op de Universiteit Gent (inclusief het Universitair Ziekenhuis Gent) eveneens volgens dezelfde krijtlijnen zal verlopen.

Het vernieuwde toezicht op de hogescholen en op de universiteiten zet een volgende logische stap in het toezichtconcept van een zich terugtrekkende overheid, zoals dat was uitgetekend in het universiteiten- en het hogescholendecreet, uiteindelijk de Codex Hoger Onderwijs. In dit toezichtconcept wordt een grote autonomie gegeven aan de instellingen, gekoppeld aan een vertrouwen van de overheid in hun maturiteit. Ondertussen stellen we vast dat instellingen in hun beleidsvoerend vermogen sterk zijn gegroeid. De adviserende functie van de regeringscommissarissen heeft hierbij zeker een rol gespeeld. Anderzijds voltrekken er zich binnen het hoger onderwijslandschap ook een aantal verschuivingen (fusiebewegingen, integratie van academische hogeschoolopleidingen, van graduaats- en lerarenopleidingen, enz.) waardoor een tweeledigheid in de regelgeving (een set regels voor het toezicht hogescholen en een set regelgeving voor het toezicht universiteiten) achterhaald is en er dus een één consistent en uniform geheel van regels met betrekking tot het toezicht worden vastgelegd. Bovendien nopen de nieuwe tendensen binnen het toezichtdenken tot een actualisering van de bestaande taken (single audit, ESR, enz.).

Het vernieuwde toezicht hoger onderwijs zal worden uitgeoefend door een college van maximaal vijf regeringscommissarissen, waarbij elke regeringscommissaris bevoegd wordt voor een cluster van instellingen voor een hernieuwbare periode van vijf jaar. Na afloop van deze periode kan de Vlaamse Regering een nieuwe toewijzing doen van de instellingen aan de regeringscommissarissen. Deze rotatiemogelijkheid heeft als doel de nodige afstandelijkheid in het toezicht te garanderen en kan tevens bijdragen tot een meer hogeronderwijsbrede invulling ervan. Elke cluster instellingen is samengesteld uit minstens één universiteit en één hogeschool. Elke instelling krijgt één regeringscommissaris toegewezen. Het

dubbele toezicht op de universiteiten door zowel een regeringscommissaris als door een afgevaardigde van financiën zal vanaf 2019-2020 verdwijnen. Vanaf dat academiejaar berust het toezicht op de universiteiten enkel bij de regeringscommissarissen. De standplaats van het college en de commissarissen wordt het Hendrik Consciencegebouw in Brussel. Uiteraard zijn voor het hele team de principes van het plaats- en tijdonafhankelijk werken, het nieuwe werken, die gangbaar zijn binnen de Vlaamse Overheid, ook op hen van toepassing, zonder dat dit ten koste gaat van een maximale cohesie binnen het team van regeringscommissarissen en medewerkers.

De rode draad in het toezichtmodel blijft het single auditprincipe, zoals vervat in het rekendecreet en gespecificeerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 9 oktober 2015 betreffende controle en single audit die van toepassing is op de universiteiten, hogescholen en een aantal andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. De toezichtopdracht gebeurt in afstemming met de andere controle-actoren en bouwt voort op de bevindingen van deze controle-actoren maar ook op de interne controlesystemen van de instellingen hoger onderwijs. Het toezicht strekt zich evenwel niet uit tot de processen en procedures die worden afgedekt door de interne controle en de interne audit van de instelling, alsook de bevoegdheden van de andere controle- en toezichthouders.

Het hele hoger onderwijsveld zal op deze manier kunnen profiteren van de belangrijkste voordelen van de single audit, zijnde:

1. nog meer afgestemde controles door het vermijden van overlappingsen en lacunes in de controle ;
2. minder controlelast voor de gecontroleerde;
3. een toegevoegde waarde van de uitgevoerde controles;
4. leiden tot op basis van risicoanalyse onderbouwde controles met als doel de volkomen afdekking van de gedetecteerde controlerisico's.

Hoe de evaluatie van het risicomanagement er moet uitzien, is nog niet vastgelegd. De regeringscommissarissen zullen deze evaluatiemethodiek ontwikkelen, rekening houdend met de risicomanagementsystemen van de instellingen hoger onderwijs, en met het single auditprincipe en de voordelen die eraan zijn verbonden.

Een specifieke afsprakennota zal de modaliteiten van de samenwerking tussen de verschillende controle-actoren, en dus ook de regeringscommissarissen in het single auditgebeuren hoger onderwijs vastleggen.

Het nieuwe toezicht op het hoger onderwijs zal transparant, consecutief en systemisch zijn. Transparant omdat er een gemeenschappelijk afsprakenkader, een jaarlijks controleprogramma en een afsprakennota met de andere controle-

actoren zal worden opgesteld. Hierdoor wordt voor iedereen die betrokken is bij het hogeronderwijsgebeuren, duidelijk wat de focus en de verwachtingen zijn.

Consecutief omdat het voortbouwt op het eigen risicomanagement van de instellingen hoger onderwijs en de bevindingen van de andere controle-actoren. Naarmate het interne toezicht voldoende functioneert, zal het externe toezicht minder uitgebreid zijn. Het toezicht door de regeringscommissaris kan dan worden beperkt tot de hoofdlijnen en de uitoefening van de bevoegdheden van het instellingsbestuur op voorwaarde dat er een sterke interne controle bestaat. Dit laat toe om meer steekproefsgewijs de controles uit te oefenen.

Systemisch omdat er niet alleen wordt gekeken naar de individuele instelling maar ook naar het geheel van het hoger onderwijs, dankzij de invoering van de thema-onderzoeken en de meta-audits en de rol die de regeringscommissarissen zullen opnemen in het kader van het toezicht op de rekeningen opgesteld volgens het ESR-rekeningstelsel.

Het toezicht op de instituten en instellingen die deel uitmaken van de rechtspersoon van de universiteit maakt inherent deel uit van het toezicht van een regeringscommissaris op de betrokken universiteit. Dit toezicht blijft berusten bij de regeringscommissarissen, het is immers inherent aan hun toezicht op de universiteit.

De regeringscommissarissen zijn ook in het vernieuwde toezichtmodel belast met het toezicht op het financiële evenwicht van de Vlaamse universitaire ziekenhuizen, ook op dat van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen dat geen deel uitmaakt van de rechtspersoon van de universiteit. Voor het Universitair Ziekenhuis Antwerpen blijft het toezicht verankerd in het decreet van 7 mei 2004. Recent bekrachtigde de decreetgever nog het toezicht van de regeringscommissaris op het Universitair Ziekenhuis Gent, vanaf de re-integratie. Specifieke aandachtspunten in dit toezicht zijn erover waken dat er geen onderzoeks- en onderwijsmiddelen van de universiteit naar het ziekenhuis worden afgewend en erop toezien dat de financiële relaties tussen ziekenhuis en universiteit geen ESR-risico inhouden.

Het toezicht op de associaties zal in het nieuwe systeem indirect verlopen, namelijk via het toezicht van de regeringscommissarissen op de beslissingen van de participerende instellingen hoger onderwijs, die alle lid zijn van de associaties.

Aansluitend bij dit vernieuwde toezicht wordt met het voorliggende ontwerp van decreet de 80-85% norm voor de hogescholen en universiteiten opgeheven. Deze norm bepaalt dat de loonkosten van het personeel dat bezoldigd wordt met de werkingsuitkeringen niet meer mogen bedragen dan 80-85% van de jaarlijkse werkingsuitkeringen. Bij overschrijding worden er voorwaarden opgelegd aan de instelling. De bedoeling van deze bepalingen was de vaste kosten in de hand te houden en voldoende financiële ruimte te laten voor exploitatie en werking. De

algemene hervorming van het toezicht op de hogescholen en universiteiten laat toe om de specifieke regeling voor dit aspect van het instellingsbeleid te integreren in de algemene toezichtstaken en de instrumenten waarover de regeringscommissarissen daarbinnen ter beschikking hebben. De volgende elementen liggen mee aan de basis van deze opheffing:

- er mag van uitgaan worden dat het beleidsvoerend vermogen van de universiteiten en hogescholen de voorbije twintig jaar dermate is versterkt, dat zij een gebalanceerd begrotings- en personeelsbeleid kunnen voeren zonder van hogerhand gedetailleerde opgelegde normen en voorschriften;
- de berekeningswijze van de 80-85% norm is dermate complex en aanleiding geeft aanleiding tot discussies over welke elementen nu wel en niet moeten meegenomen worden in de teller en/ of noemer van de berekening. Het in stand houden van een dergelijk norm biedt weinig meerwaarde;
- in het vernieuwde toezichtmodel heeft de Vlaamse regering (overheid) via het toezicht door de regeringscommissaris voldoende middelen in de hand hebben om een ontsporing van het financieel beleid van de instelling te voorkomen.

3. Financiering van de graduaatsopleidingen aan de Hogere Zeevaartschool

Met het decreet van 4 mei 2018 wordt aan de Hogere Zeevaartschool de bevoegdheid gegeven om graduaatsopleidingen aan te bieden in het studiegebied Nautische wetenschappen. Door de toevoeging van het artikel 3/1 in het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool wordt de toekomstige financiering van deze graduaatsopleidingen geregeld.

4. Het verduidelijken van het studietoelagekrediet bij lerarenopleidingen en de verwervingsgrenzen in het hoger onderwijs

In het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en de universiteiten werd de bepaling opgenomen dat "Iedere student kan een studietoelage krijgen voor het behalen van een diploma voor twee bachelors, twee graduataten, een master, een lerarenopleiding en voor het voltooien van een voorbereidingsprogramma en een schakelprogramma."

Er werden echter geen regels opgenomen om te bepalen of voor een studiefinanciering voor een educatieve opleiding gebruik wordt gemaakt van het krediet lerarenopleiding of van het krediet van bachelor, master of graduaat.

Op basis van deze regelgeving was het ook niet mogelijk om het studietoelagekrediet aan te spreken voor een derde bachelor-, een derde graduaats- of tweede masteropleiding wanneer 1 van de gevolgde opleidingen een lerarenopleiding is. Samen daarmee wordt er een generieke verwervingsgrens

ingeschreven om te bepalen tot wanneer een student in aanmerking komt voor een studietoelage.

5. Het aanpassen van de regeling van de overgang van het personeel van de specifieke lerarenopleiding van een cvo naar het integratiekader

Lectoren uit de specifieke lerarenopleiding (SLO) van een cvo kunnen volgens het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten, hierna decreet graduaats- en lerarenopleidingen genoemd, zowel naar een hogeschool als naar een universiteit overgaan. Daarbij bestaat het risico dat deze personeelsleden door de overgang naar een universiteit hun recht op een overheidspensioen verliezen, omdat er voor de personeelsleden van de universiteiten een andere pensioenwetgeving geldt dan voor de personeelsleden van het niet-universitair onderwijs. Dit probleem stelde zich ook bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Om het behoud van het recht op een overheidspensioen te behouden bij de overgang naar een universiteit heeft de federale overheid bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen de pensioenwetgeving aangepast.

Omdat het niet zeker was dat de federale overheid de pensioenwetgeving nog eens zou aanpassen bij de overgang van de SLO naar de universiteiten, werd in het decreet graduaats- en lerarenopleidingen een regeling uitgewerkt zoals bij de integratie, zodat ook de lectoren SLO die automatisch naar een hogeschool overgaan via de gemengde lijst kunnen overgaan naar het integratiekader van de universiteit, met behoud van de rechtspositieregeling van de hogeschool waar deze personeelsleden na hun automatische overgang onder vallen.

Er zijn echter twee hogescholen waarvoor deze regeling niet bruikbaar is omdat zij niet betrokken waren bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten en bijgevolg ook geen gemengde lijst hebben. Om te zorgen dat ook de lectoren SLO die automatisch naar deze hogescholen overgaan vervolgens in het integratiekader van een universiteit kunnen opgenomen worden, wordt de uitgewerkte regeling bijgesteld.

6. Het interpretatief kwalificeren als universiteit van de Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde

De Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde maken samen met de universiteiten en hogescholen deel uit van de instellingen van het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Zij staan onder toezicht van een afgevaardigde van de Vlaamse regering op basis van een beheersovereenkomst en worden omschreven als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs.

Het zijn drie verzelfstandigde instellingen met eigen rechtspersoonlijkheid die ofwel deel uitmaakten van een universiteit ofwel structureel sterk verankerd waren en zijn met een of meerdere universiteiten en die allen dezelfde taken vervullen als een universiteit op het gebied van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.

Het beantwoordt aan de oorspronkelijke doelstelling van de decreetgever om deze drie instellingen voor de door hen vervulde opdrachten van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening functioneel te beschouwen als universiteit.

De decreetgever heeft er steeds naar gestreefd op normatief vlak een gelijk speelveld te creëren tussen deze drie instellingen en de in artikel II.2. van de Codex Hoger Onderwijs opgesomde universiteiten.

Deze gelijkstelling betreft niet enkel de regelgeving op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap, doch ook regelgeving van andere normgevers, die vaak het begrip universiteit hanteren als toepassingscriterium.

Om elke onduidelijkheid over de toepassing van dergelijke bepalingen te vermijden ten aanzien van de Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde, worden deze instellingen voor de vervulling van hun huidige opdrachten van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening interpretatief gekwalificeerd als universiteit. Deze kwalificatie wordt echter uitdrukkelijk beperkt tot de toepassing van bovenvermelde bepalingen en strekt zich dan ook niet uit tot andere rechten of bevoegdheden die exclusief toebehoren aan de in artikel II.2. van de Codex Hoger Onderwijs opgesomde universiteiten.

7. De mogelijkheid voor de erkende politiescholen om een aanvraag in te dienen voor de registratie als instelling voor hoger onderwijs

De federale overheid sprak in haar regeerakkoord van 9 oktober 2014 af om het politieonderwijs grondig te hervormen. Deze hervorming heeft als doel het politieonderwijs af te stemmen op de onderwijssector, dat wordt georganiseerd door de Gemeenschappen, en dus om te vormen tot diploma-onderwijs.

Door deze hervorming wenst de federale overheid dat de door haar erkende politiescholen diploma's van hoger onderwijs kunnen uitreiken, volgens de regelgeving van de Gemeenschappen. Meer bepaald wil de federale overheid dat de 6 Vlaamse erkende politie-/ veiligheidsscholen een registratie aanvragen als instelling voor hoger onderwijs, volgens de procedure vermeld in artikel II.6. van de Codex Hoger Onderwijs.

Een van de voorwaarden voor deze registratie, naast onder andere een positieve 'toets nieuwe opleiding' voor minimum één opleiding, is dat de instelling een overeenkomst afsluit "met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, die door de respectievelijke overheid erkend is voor hoger onderwijs en die de betreffende opleiding kan aanbieden".

Op dit ogenblik kunnen de politiescholen met geen enkele instelling in België dergelijke overeenkomst afsluiten, aangezien geen enkele instelling voldoet aan de voorwaarden, namelijk erkend zijn voor hoger onderwijs én de betreffende (politie-)opleiding aanbieden. Om hiervoor een oplossing te bieden, wordt er een uitzondering voorzien voor instellingen die worden ingericht door een Belgische overheid en die door deze overheid erkend zijn om opleidingen te verstrekken. Deze instellingen kunnen onderling een overeenkomst afsluiten en zo garanderen dat ingeschreven studenten hun opleiding bij elkaar kunnen voltooien.

Indien de federale overheid op een later tijdstip voor de andere veiligheidsopleidingen dezelfde hervormingen wenst door te voeren, dan kan er ook op deze uitzondering worden beroep gedaan.

8. De naamswijziging van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid in Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies

Het bestuur van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel heeft in haar vergadering van 8 december 2017 besloten om de naam van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te wijzigen in Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies. Op vraag van het bestuur wordt de naamswijziging aangepast in de Codex Hoger Onderwijs.

9. De studieomvang van een afstudeerrichting in de master in de geneeskunde

Met het decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs heeft de decreetgever de mogelijke studieomvang van afstudeerrichtingen van hogeronderwijsopleidingen vastgelegd. Voor masteropleidingen bedraagt de studieomvang van een afstudeerrichting ten minste 30 studiepunten en ten hoogste 120 studiepunten. Hier werd evenwel geen rekening gehouden met de master in de geneeskunde die, in tegenstelling tot de andere masteropleidingen, een studieomvang van 180 studiepunten heeft in plaats van 120 studiepunten. Naar analogie met de andere masteropleidingen, waar de studieomvang van een afstudeerrichting 120 studiepunten kan bedragen, wordt met het voorliggende artikel de beperking van de studieomvang tot 120 studiepunten weggelaten en wordt er enkel bepaald dat een afstudeerrichting in deze opleidingen ten minste 30 studiepunten bedraagt.

10. De artistieke toelatingsproef voor het voorbereidingsprogramma van de educatieve masteropleiding voor kunstvakken

Artikel II.186 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt als bijzondere toelatingsvoorwaarde voor bacheloropleidingen, schakelprogramma's en voorbereidingsprogramma's in de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst en Muziek en podiumkunsten het slagen in een artistieke toelatingsproef eigen aan deze opleidingen. Wanneer deze voorwaarde ook wordt opgelegd voor voorbereidingsprogramma voor de educatieve masteropleiding voor kunstvakken wanneer een student de 15 studiepunten van de component leraarschap niet in de bacheloropleiding opnam, is deze toelatingsproef niet relevant. In deze gevallen wordt een uitzondering voorzien en is het slagen voor een toelatingsproef geen vereiste.

Er wordt tevens bepaald dat als een professionele bacheloropleiding gerangschikt is over studiegebieden heen en waarvan een van de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten is, de artistieke toelatingsproef optioneel is.

11. De educatieve masteropleidingen aan de universiteiten en Schools of Arts

Op 4 mei 2018 werd het decreet betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten goedgekeurd. Eén van de elementen van dit decreet is de invoering van educatieve masteropleidingen aan de universiteiten en Schools of Arts, vanaf het academiejaar 2019-2020. Met de aanpassingen die in dit decreet worden voorgesteld, worden enkele uitzonderingen toegestaan die de kwaliteit van de vakinhoudelijke vorming van studenten die een educatieve masteropleiding willen volgen, garanderen.

12. Het verduidelijken van de plaats van de kwaliteitszorg voor de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg

De Universiteit Hasselt staat in voor de praktische organisatie van de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg op haar universitaire campus Diepenbeek-Hasselt. Deze opleidingen volgen ook het onderwijs- en kwaliteitszorgbeleid van de Universiteit Hasselt, terwijl de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg aangeboden op de campus Maastricht het onderwijs- en kwaliteitszorgbeleid van de Maastricht University volgen en worden meegenomen in het Nederlandse accreditatiestelsel en kwaliteitszorgbeleid. Met voorliggend voorontwerp wordt voorzien dat enkel de opleidingen aangeboden op de Vlaamse campus Diepenbeek-Hasselt van de transnationale Universiteit Limburg worden meegenomen in het nieuwe kwaliteitszorgstelsel. Hiervoor kunnen de Universiteit Hasselt en de transnationale Universiteit Limburg gezamenlijk deelnemen aan de instellingsreview en worden ze als één instelling beschouwd in het kader van een deelname aan de systeembrede analyses.

13. Het stimuleren van ondernemen in het hoger onderwijs

De Vlaamse Regering besliste om het bewijs van basiskennis van bedrijfsbeheer te schrappen als wettelijke vereiste om zich te mogen vestigen als ondernemer. Omdat het belangrijk blijft om over de nodige ondernemerscompetenties te beschikken voor het opstarten van een onderneming, keurde de Vlaamse Regering op 26 januari 2018 de visienota "Versterken van ondernemerscompetenties" goed. Daarin werd de doelstelling opgenomen dat het ondernemerschap wordt gestimuleerd in het hoger onderwijs. De nodige voorbereidende stappen hiervoor worden gezet om de Codex Hoger Onderwijs te wijzigen zodat instellingen hoger onderwijs meer inzetten op ondernemend onderwijs.

Een eerste aanpassing heeft als doel 'ondernemend handelen' als een transversale sleutelcompetentie toe te voegen aan de lijst met te realiseren competenties. De term 'ondernemend handelen' (ondernemingszin, ondernemerschap of een combinatie van beide) laat instellingen en opleidingen de vrijheid om dit naar eigen inzicht in te vullen. Op dit ogenblik zijn er te weinig opleidingen die hieraan expliciet aandacht schenken.

Een tweede aanpassing wil ondernemer als mogelijke carrièrekeuze voor alle studenten die afstuderen aan het hoger onderwijs opnemen. Hierdoor worden opleidingen aangezet om naast aandacht voor de zelfstandige beoefening van de vakdiscipline ook aandacht te hebben voor het beoefenen van de vakdiscipline als zelfstandig ondernemer. Studenten die er voor kiezen om geen ondernemer te worden, zullen als ondernemende afgestudeerden de arbeidsmarkt instromen en dus allen ondernemende competenties hebben verworven. Idealiter zouden dus alle opleidingen minimale leerresultaten rond dit thema moeten bereiken.

De voorgestelde aanpassingen zijn niet van die aard dat ze tot een totale herwerking van de studieprogramma's van het hoger onderwijs zullen leiden. Het betreft eerder een benoemen en kaderen van bepaalde activiteiten en competenties die nu reeds aangeleerd worden, waardoor er wel een breder bewustzijn wordt gecreëerd dat ondernemend handelen belangrijk is voor alle afgestudeerden en dat ondernemerschap als carrièrestap een waardevolle keuze is.

14. De elementen die worden opgenomen in het erkenningsbesluit van een nieuwe bachelor- of masteropleiding

In de Codex Hoger Onderwijs worden de punten opgesomd die in het erkenningsbesluit van een nieuwe bachelor- of masteropleiding moeten worden opgenomen. Momenteel moet de studieomvang van een afstudeerrichting, indien van toepassing, opgenomen worden in het erkenningsbesluit. Met de gevraagde wijziging wordt dit punt geschrapt. De reden hiervoor is dat de studieomvang van een afstudeerrichting niet wordt opgenomen in de door de Vlaamse Regering goed

te keuren jaarlijkse lijst met de opleidingen in het hoger onderwijs en er is ook geen procedure voorzien indien de studieomvang van een afstudeerrichting zou wijzigen. In de Databank Hoger Onderwijs (DHO 2.0) wordt de studieomvang van een afstudeerrichting geregistreerd door de organiserende instellingen op het niveau van het ingericht aanbod en niet op het niveau van een opleiding.

15. Het aanpassen van de aanvragen macrodoelmatigheid door andere ambtshalve geregistreeerde instellingen

Artikelen II.150 tot II.154 van de Codex Hoger Onderwijs betreffende de programmatie van een nieuwe opleiding in het hoger onderwijs zijn van toepassing op de andere ambtshalve geregistreeerde instellingen. Bij de huidige procedure wordt soms expliciet verwezen naar de hogescholen en universiteiten. Aangezien de macrodoelmatigheidstoets ook van toepassing is voor de andere ambtshalve geregistreeerde instellingen en deze geen lid zijn van VLIR of VHLORA, is het aangewezen dat zij hun aanvraagdossiers rechtstreeks bij de Commissie Hoger Onderwijs indienen.

De Commissie Hoger Onderwijs moet in haar oordeel over de macrodoelmatigheid alle decretale criteria onderzoeken en per criterium haar bevindingen omschrijven en motiveren. Eén van de criteria is de inhoud van het advies van de VLIR of VHLORA, met aandacht voor de regionale spreiding en wenselijke fijnmazigheid van het aanbod. Aangezien dit een element is dat opgenomen wordt in het advies van VLIR of VHLORA, en dit niet van toepassing is op andere ambtshalve geregistreeerde instellingen, moet de Commissie Hoger Onderwijs dit uitzonderlijk niet opnemen in haar oordeel macrodoelmatigheid.

De procedure voor de inruil in het geval het een initiële bachelor- of masteropleiding betreft, kan enkel van toepassing zijn op de erkende faculteiten (Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies). De andere ambtshalve geregistreeerde instellingen bieden enkel post-initieel onderwijs aan. Een inruil bij de erkende faculteiten lijkt niet evident, omdat beide slechts één bacheloropleiding en één masteropleiding aanbieden.

16. Technische correctie bij het toelatingsexamen arts- tandarts

Personen die vóór 1 januari 2018 zijn geslaagd voor het toelatingsexamen arts-tandarts en voldeden aan de algemene toelatingsvoorwaarde worden reeds vrijgesteld van deelname aan de nieuwe vergelijkende toelatingsexamens. Zij hebben hun keuze voor inschrijving in een bepaalde opleiding uitgesteld en kunnen ook na 1 januari 2018 starten zowel aan de opleiding in het studiegebied Geneeskunde als aan de opleiding in het studiegebied Tandheelkunde. Deze personen kunnen logischerwijze ook het MKA-specialisatietraject (dit is een vervolgopleiding stomatologie/mond-, kaak-, en aangezichtschirurgie waarvoor

beide basisdiploma's vereist zijn) volgen zonder deelname aan het toelatingsexamen.

Voor de huidige studentenpopulatie die zich wenst in te schrijven in de opleiding arts of de opleiding tandarts na het slagen voor het respectievelijke toelatingsexamen is voorzien dat zij die opteren voor het MKA-specialisatietraject, vrijgesteld worden van het toelatingsexamen voor de complementaire opleiding.

Voor reeds gediplomeerde artsen en tandartsen die een opleiding arts of tandarts hebben gevolgd vóór de invoering in 1997 van de verplichte deelname aan het toelatingsexamen, is deze vrijstelling voor het MKA-traject echter niet expliciet voorzien. In de betreffende bepaling is enkel sprake van 'studenten' ingeschreven in de masteropleiding. Het is echter wenselijk om ook deze (zeer beperkte) groep van mogelijke kandidaten die reeds in het bezit zijn van een diploma van arts of tandarts vrij te stellen van het toelatingsexamen. Zij kunnen ook binnen de concrete voorwaarden en modaliteiten bepaald in het onderwijs- en examenreglement van de universiteit toegelaten worden tot het MKA-specialisatietraject zonder deelname aan het toelatingsexamen.

17. Het voorzien in een aangepast modeltraject voor graduaatsopleidingen

Het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en de universiteiten voorziet dat er voor graduaatsopleidingen, net zoals voor de bachelor- en masteropleidingen, ten minste één studietraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar moet worden aangeboden. Dit blijkt moeilijk uitvoerbaar te zijn voor opleidingen die zich specifiek richten naar zij-instromers, zoals bijvoorbeeld de educatieve graduaatsopleiding. Daarom wordt nu voorzien dat er een modeltraject moet worden aangeboden, maar dat de studieomvang ervan per academiejaar beperkter mag zijn.

18. Het aanpassen van de indiendata voor de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde

Met het decreet van 18 mei 2018 houdende vaststelling van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs worden de indieningsdatum voor de aanvragen van de macrodoelmatigheid bij de Commissie Hoger Onderwijs en de datum van de beoordeling door de Commissie Hoger Onderwijs gewijzigd. Door deze wijziging stelt zich een timingprobleem in het geval dat het aanvraagdossier voor macrodoelmatigheid een anderstalige initiële bachelor-of masteropleiding betreft en de instelling vraagt gelijktijdig een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde aan voor deze opleiding.

De beslissing van de Vlaamse Regering over de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde, momenteel vastgesteld op 15 mei, zou immers na de uiterste datum van het oordeel over de aanvraag anderstalige opleiding van de Commissie Hoger Onderwijs vallen (1 mei). Dat betekent dat de Commissie Hoger Onderwijs niet tijdig één van de decretale criteria kan toetsen bij de beoordeling van het dossier om een anderstalige opleiding te mogen organiseren ("binnen de Vlaamse Gemeenschap wordt een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aangeboden, als vermeld in artikel II.262, §2, behalve bij een voorafgaand besluit van de Vlaamse Regering houdende vrijstelling van de equivalentievereiste voor die anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding").

Dit is een ongelukkige timing, waarbij de Vlaamse Regering zegt dat er een vrijstelling van equivalentievoorwaarde is voor een bepaalde anderstalige opleiding, zonder dat er een garantie is dat de anderstalige opleiding een positief oordeel zal krijgen van de Commissie Hoger Onderwijs. De Vlaamse Regering neemt als het ware een voorwaardelijk besluit. Ook voor de Commissie Hoger Onderwijs is deze procedure niet optimaal. Ze moet sowieso het dossier voor een anderstalige opleiding bestuderen wanneer ze een advies geeft over de vrijstelling van equivalentie. De procedure wordt daarom aangepast en volledig afgestemd op deze van de aanvragen anderstalige opleidingen.

Van deze gelegenheid wordt ook gebruik gemaakt om de indienprocedure voor de aanvragen van een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde beter af te stemmen op deze van de aanvragen van de macrodoelmatigheid. De aanvragen voor een anderstalige opleiding en de aanvragen voor vrijstelling van de equivalentievoorwaarde zullen ook bij de Commissie Hoger Onderwijs via respectievelijk de VLIR of de VLHORA ingediend worden.

Voor de aanvragen voor een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde (samen met de aanvraag anderstalige opleiding of in het geval van een bestaande equivalente opleiding) moet het advies van de VLIR of de VLHORA samen ingediend worden met het aanvraagdossier. Indien dit advies ontbreekt in het dossier is de aanvraag onontvankelijk en onderzoekt de Commissie Hoger Onderwijs het dossier niet ten gronde.

19. De eedaflegging van de bestuursrechters van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen

De Codex Hoger Onderwijs bevat voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen specifieke voorschriften met betrekking tot de eedaflegging van de bestuursrechters. Bijgevolg is het residuaire artikel 601, 1° van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing, dat bepaalt dat de vrederechter beëdigd: 'alle personen die wegens hun ambt aan die voorafgaande formaliteit onderworpen zijn, in de gevallen waarin de wet de beëdigde overheid niet heeft

bepaald.' Aangezien de Raad zijn zetel heeft in het Consciencegebouw in 1210 Brussel, is voor de Raad de vrederechter van Sint-Joost-ten-Node bevoegd.

De Raad is het enige Vlaamse administratieve rechtscollege waarvoor deze regeling van toepassing is. Voor de bestuursrechters van de rechtscolleges die onder de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) vallen, bepaalt artikel 50 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges het volgende: 'De bestuursrechters nemen hun ambt op nadat ze in handen van de functioneel bevoegde Vlaamse minister de volgende eed hebben afgelegd: "Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt na te komen'.

De werking van de Raad wordt op dit punt vereenvoudigd door een gelijkaardige bepaling op te nemen in de Codex Hoger Onderwijs. Om minder beslag te leggen op de minister, wordt bepaald dat enkel de voorzitter de eed aflegt in handen van de minister. De plaatsvervangende voorzitter, de (plaatsvervangende) bijzitters en de secretarissen leggen de eed af in handen van de voorzitter.

20. Een extra indienmoment voor toets nieuwe opleiding voor omvorming van hbo5-opleidingen

Door de tragere erkenning van de beroepskwalificaties en de onderwijskwalificaties konden slechts een beperkt aantal toets nieuwe opleidingen (TNO) ingediend worden in mei 2018. Alle andere TNO voor opleidingen die van start gaan op 1 september 2019 moeten ingediend worden vóór 30 november 2018.

De mogelijkheid wordt nu voorzien dat ook na november 2018 TNO kunnen worden ingediend, die voor de start van academiejaar 2019-2020 de beoordelingsprocedure bij de NVAO kunnen doorlopen, zodat de omvormingsprocedure nog kan afgerond worden voor de integratie in de hogeschool. Voor beroepskwalificaties die na 1 januari 2018 worden erkend zou de mogelijkheid anders niet bestaan om de verwante hbo5-opleiding om te vormen, waardoor deze moet geactualiseerd worden.

Door dit extra indienmoment wordt vermeden dat een aantal opleidingen waarvoor de verwante beroepskwalificaties reeds gekend zijn, op zeer korte termijn zowel de actualisatie- als omvormingsprocedure moeten doorlopen, wat niet alleen dubbel werk vermijdt maar ook de communicatie naar (kandidaat-)studenten, ouders en werkveld vereenvoudigt.

Daarnaast wordt mogelijk gemaakt dat de Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen, die geen hbo5-opleiding overneemt, maximaal 5 aanvragen kan indienen om eveneens een aanbod van graduaatsopleidingen op te starten. Onder 'de lijst bestaande HBO5-opleidingen' verstaan we de opleidingen die vandaag worden aangeboden in CVO. Alvorens deze opleidingen erkend kunnen

worden door de Vlaamse Regering moeten zij een toets nieuwe opleiding doorlopen bij de accreditatieorganisatie en een macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Hoger Onderwijs. Voor deze aanvragen wordt, gezien de krappe timing, een kortere procedure voorzien.

Een niet-ingerichte hbo5-opleiding waarvoor een hogeschool een TNO indient in mei 2019 zal niet kunnen worden opgenomen in de lijst met erkende opleidingen voor het academiejaar 2019-2020. Om de onderwijsbevoegdheid voor de hogeschool niet te verliezen, wordt bepaald dat deze opleidingen het volgende academiejaar zullen worden opgenomen in de lijst.

21. Rangschikking van een opleiding over meer dan 1 studiegebied – kunsten

Professioneel gerichte bacheloropleidingen worden voor de financiering meegenomen voor de verdeling van de onderwijssoevereiniteit SOWprof2014 en het variabel onderwijsgedeelte VOprof2014, kunstopleidingen (zowel de professioneel gerichte als de academisch gerichte opleidingen) voor de verdeling van de onderwijssoevereiniteit SOWhko2014 en het variabel onderwijsdeel VOWhko2014. Er is evenwel geen regeling voor een professioneel gerichte opleiding die gerangschikt is over meer dan één studiegebied en waarvan één van de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten is. Via dit voorontwerp van decreet wordt hiervoor een oplossing geboden en wordt bepaald dat de onderwijssoevereiniteit voor de professioneel gerichte opleidingen en het variabel onderwijsdeel voor de professioneel gerichte opleidingen op deze opleidingen van toepassing is. Dit betekent dat deze opleidingen voor de berekening van de soevereiniteit, het variabel onderwijsdeel, de opgenomen studiepunten en de financieringspunten steeds meegenomen worden bij de professioneel gerichte opleidingen.

22. Financiering nieuwe graduaatsopleidingen in instellingen die geen hbo5-opleidingen overnemen

Artikel III.42/1 van de Codex Hoger Onderwijs legt vast welke middelen de hogescholen ontvangen bij de overdracht van de hbo5-opleidingen. Daarenboven wordt een groeiemechanisme voorzien voor deze middelen tot en met het begrotingsjaar 2024 op basis van opgenomen studiepunten in de graduaatsopleidingen. Voor het vaststellen van het groeipercentage worden ook de opgenomen studiepunten meegenomen van nieuwe graduaatsopleidingen die een instelling vanaf het academiejaar 2019-2020 kan aanbieden.

Instellingen die geen hbo5-opleidingen hebben overgenomen kunnen vanaf het academiejaar 2019-2020, binnen hun decretale bevoegdheden, ook nieuwe graduaatsopleidingen programmeren. Via het voorliggend voorontwerp van decreet wordt de financiering van deze nieuwe graduaatsopleidingen geregeld, naar analogie met de financiering van nieuwe graduaatsopleidingen aangeboden door instellingen die hbo5-opleidingen overgenomen hebben.

23. Het afschaffen van de leidraad voor het beleidsplan over studentenvoorzieningen

Het beleidsplan over studentenvoorzieningen geeft voor een periode van 5 jaar aan hoe de hogeschool of universiteit de gelijkwaardige toegang tot en de deelname van alle studenten aan het hoger onderwijs zal bevorderen, en op welke manier ze daarvoor de sociale toelage van de overheid en andere roerende en onroerende middelen zal aanwenden. Het beleidsplan wordt opgesteld conform de leidraad die de Vlaamse Regering ter beschikking stelt.

In 2014 hebben de instellingen voor hoger onderwijs een eerste keer een beleidsplan ingediend voor de periode 2014-2018. Conform de regelgeving dienen de hogescholen en universiteiten opnieuw een beleidsplan op te stellen voor de periode 2019-2023. Zowel bij VLIR en VLHORA zijn er vragen omtrent het nut van een aparte leidraad die de Vlaamse regering krachtens de huidige regelgeving dient ter beschikking te stellen. Door het schrappen van de verplichte opmaak van deze leidraad, wordt de planlast van de instellingen verminderd en krijgen de instellingen een grotere vrijheid inzake het format waarin ze hun beleidsplan opstellen en aanbieden aan de Vlaamse regering. Daarnaast wordt de verplichte termijn van 5 jaar voor dit beleidsplan opgeheven, waardoor de termijn kan gelijklopen met het beleidsplan van de gehele instelling. De manier waarop de instellingen jaarlijks over de werking van hun studentenvoorzieningen dienen te rapporteren, blijft ongewijzigd.

24. Overgangsmaatregelen voor personeel van hbo5-opleidingen en SLO

De personeelsleden van het bestuurs- en ondersteunend personeel van een centrum voor volwassenenonderwijs gaan bij de overdracht van de hbo5-opleidingen en de SLO niet automatisch over naar een hogeschool, ook niet wanneer het cvo waaraan zij tewerkgesteld zijn alleen opleidingen uit het hbo5 of de specifieke lerarenopleiding aanbiedt en dit centrum dus niet verder kan bestaan na de inbedding van de opleidingen hbo5 en de specifieke lerarenopleidingen in de hogescholen en universiteiten. Deze personeelsleden kunnen wel zonder openbare vacature overgenomen worden door een hogeschool of universiteit.

Benoemde personeelsleden uit het bestuurs- en ondersteunend personeel die niet overgenomen worden door een hogeschool of universiteit, komen terecht in het stelsel van TBSOB wanneer er voor hen geen tewerkstelling meer is binnen het centrum voor volwassenenonderwijs. Voor tijdelijke personeelsleden komt er in dat geval een einde aan hun tewerkstelling in het volwassenenonderwijs. Dit voorontwerp bevat een aantal maatregelen die een weder tewerkstelling aan een hogeschool of universiteit moeten stimuleren.

3. Adviezen Strategische adviesraden

De Vlor vraagt in verband met het hervormde toezicht op het hoger onderwijs om de decreetstekst op enkele punten scherp te stellen en verduidelijkingen aan te brengen in de memorie. Op deze vragen werd ingegaan en de artikelsgewijze toelichting werd op deze punten aangepast.

De Vlor vraagt de overheid ook aandacht te besteden aan studentenparticipatie in geregistreerde instellingen. De mogelijkheid om zich als instelling van hoger onderwijs te registreren biedt voor deze instelling enkel de mogelijkheid om de beschermde graden van gegradueerde, bachelor of master uit te reiken. De andere regelingen uit de Codex Hoger Onderwijs zijn op deze instellingen niet van toepassing. Maar instellingen die worden ingericht en erkend door de Belgische overheid zullen, gezien hun voorbeeldfunctie, bij hun registratie op het belang van studentenparticipatie worden gewezen.

Artikel 16 in verband met de omvang van de afstudeerrichting van de masteropleiding in de geneeskunde werd aangepast en geldt nu voor de masteropleidingen in het studiegebied geneeskunde. Deze bepaling betekent echter niet dat er een studieomvangsuitbreiding mogelijk is, zoals de SERV in haar advies aangeeft.

De SERV stelt in haar advies dat door artikel 22, 2° van dit ontwerpdecreet voor de aanvragen voor nieuwe opleidingen van andere ambtshalve geregistreerde instellingen "de Commissie Hoger Onderwijs zich niet moeten uitspreken over deze aspecten van doelmatigheid". Dit klopt niet, voor deze dossiers moet nog steeds een macrodoelmatigheidsoordeel uitgebracht worden door de Commissie Hoger Onderwijs, maar zonder het advies van de VLIR of VHLORA. Dit omdat de andere ambtshalve geregistreerde instellingen geen lid zijn van VLIR of VHLORA.

De SERV is voorstander van het afschaffen van de equivalentievoorwaarde, omdat dit een belemmering zou zijn voor de ontwikkeling van het anderstalig onderwijsaanbod. Dit element zou in een breder kader moeten worden bekeken, die buiten de scope van dit ontwerpdecreet valt.

De financieringsregeling die voorzien is in artikel 32 van dit ontwerpdecreet voor een professioneel gerichte opleiding die gerangschikt is over meer dan een studiegebied en waarvan een van de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten is, is voor de Vlor geen transparante regeling. Op de vraag tot aanpassing wordt niet ingegaan, en wordt er bij de gemaakte keuze van de desbetreffende onderwijssoort gebleven.

De SERV stelt dat hogeronderwijsinstellingen kunnen gebaat zijn bij een leidraad die inspireert om een beleid te ontwikkelen rond de studentenvoorzieningen. Inspirerende ideeën kunnen zeker helpen om studentenvoorzieningen een

prominentere rol te laten spelen, maar hiervoor zijn andere instrumenten effectiever dan een verplichte leidraad om een beleidsplan op te stellen.

4. Advies Raad van State

De Raad van State heeft op 16 november 2018 een advies bij het voorontwerp uitgebracht met nummer 64.458/1.

De wetgevingstechnische opmerkingen hebben geleid tot de aanpassing van de aangehaalde artikelen.

De bepalingen met betrekking tot de machtiging aan de Vlaamse Regering om 'aanvullende of afwijkende rechtspositieregels' vast te stellen voor de commissarissen van de Vlaamse Regering, werden herschreven om tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State. Het kader waarbinnen de Vlaamse Regering aanvullende rechtspositieregels kan vastleggen wordt gespecificeerd waardoor de machtiging ingeperkt wordt. Ook voor het mobiliteitskrediet wordt hetzelfde kader gehanteerd.

De Raad van State merkt in haar advies op dat het aanbeveling verdient om in de memorie van toelichting een verantwoording op te nemen die het aannemelijk maakt dat de uitzonderingsregeling in het ontworpen artikel II.395, derde lid, van de Codex Hoger Onderwijs, wel degelijk verenigbaar kan worden geacht met het gelijkheidsbeginsel in onderwijszaken zoals dit voortvloeit uit artikel 24, § 4, van de Grondwet.

Met het voorliggende artikel krijgt de Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen, die als enige hogeschool met een breed opleidingsaanbod, geen overeenkomst heeft met een CVO en dus geen HBO5-opleidingen ontvangt, ook de mogelijkheid om van bij de start van de integratie een opleidingsaanbod van graduaatsopleidingen uit te bouwen en aan te bieden. Parallel met de omvormingsdossiers die hogescholen die opleidingen van een CVO ontvangen dienen in te dienen bij de NVAO, zal de Karel de Grote Hogeschool voor dit aanbod dossiers Toetsen nieuwe opleidingen indienen bij de NVAO. Op deze manier wordt de ongelijkheid tussen de Karel de Grote Hogeschool en de andere hogescholen met een breed opleidingsaanbod weggewerkt. Daarenboven wordt het artikel zodanig aangepast dat de Karel de Grote Hogeschool voor deze dossiers ook een aanvraag voor een macrodoelmatigheidstoets moet indienen bij de Commissie Hoger Onderwijs. Op deze manier is de procedure volledig afgestemd op de procedure voor alle andere nieuwe opleidingen die hogeronderwijsinstellingen kunnen aanbieden.

Op de vraag om het ontworpen artikel II.264, §3, vijfde lid aan te passen waardoor bij een aanvraag tot vrijstelling van een equivalentievoorwaarde de betrokken beslissing geacht wordt negatief te zijn wanneer de Commissie Hoger Onderwijs niet tijdig een oordeel velt, dan wel de Vlaamse Regering niet tijdig een beslissing

neemt over het beroepschrift, wordt niet ingegaan. De ontworpen bepaling is namelijk identiek aan deze die nu bestaat (artikel II.264, §3, tweede lid: "Indien de Vlaamse Regering geen beslissing neemt op de in deze paragraaf vastgestelde momenten, wordt de beslissing geacht negatief te zijn.") en deze voor aanvragen van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen (artikel II.263).

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 2 en 42

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de bepalingen inzake de voorlegging van de rekeningen van de Vlaamse universiteiten aan het Rekenhof, zoals vervat in diverse wetgevingen, nl. in de Codex Hoger Onderwijs, de wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen, het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof (rekendecreet) niet met elkaar overeenstemmen wat betreft de wijze en het tijdstip van voorleggen van die rekeningen.

In onderstaande tabel worden de verschillen tussen de verschillende regelgevingen samengevat.

| | Wie bezorgt de rekening aan het Rekenhof? | Wanneer? | Wie keurt de rekening goed? | Visum? |
|------------------------------|--|----------------------------------|---|---------------|
| Wet 27.07.1971 | Minister van Financiën | Niet bepaald | Minister van Onderwijs | Ja |
| BVR 21.12.2007 | Raad van bestuur | Voor 31.12 van volgend jaar | Raad van bestuur | Ja |
| Rekendecreet | Raad van bestuur | Uiterlijk 31.03 van volgend jaar | Niet bepaald | Neen |
| Codex Hoger Onderwijs | Niet bepaald | Niet bepaald | Vlaamse Regering of gunstig advies regeringscommissaris | Neen |

Het Rekenhof dringt erop aan dat de verschillende bepalingen met elkaar in overeenstemming zouden worden gebracht. Eveneens is het Rekenhof van oordeel dat het verlenen van het visum in het kader van een rekeningencontrole achterhaald is als controle-instrument.

Er wordt voorgesteld om de formaliteiten uit het rekendecreet universeel toe te passen. Met het voorliggende artikel 2 wordt dan ook paragraaf 2 van artikel 43 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen opgeheven. Hierbij aansluitend wordt ook artikel IV.83, §1, van de Codex Hoger Onderwijs aangepast, aangezien hier nog gesteld wordt dat de instellingen de definitieve jaarrekeningen voorleggen aan de Vlaamse Regering op 15 april.

Artikel 3

De tweeledigheid in de regelgeving met betrekking tot het toezicht op de hogescholen en op de universiteiten wordt opgeheven. De aparte sets van regelgeving voor hogescholen enerzijds en universiteiten anderzijds worden vervangen door één consistent en uniform geheel van regels. De regeling met betrekking tot het toezicht op het universitair ziekenhuis Antwerpen wordt hieraan geconformeerd, via een wijziging van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen.

Artikel 4 en 92

Artikel 5, 16^o/1, punt e) van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap werd gewijzigd door het decreet van 4 mei betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en de universiteiten, waarbij alle opleidingen van het hoger beroepsonderwijs als behorend tot het hoger onderwijs werden beschouwd en dus rechtgevend op een studietoelage. De leerlingen van de hbo5-opleiding verpleegkunde kwamen al in aanmerking voor studiefinanciering, via de regelgeving voor het secundair onderwijs. In eerste instantie was het de bedoeling om vanaf academiejaar 2019-2020 voor alle studenten van de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs de studiefinanciering op dezelfde wijze toe te kennen. Maar in het decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid van 27 april 2018 is ervoor geopteerd om de leerlingen van de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs in aanmerking te laten komen voor de selectieve participatietoelage. De oorspronkelijke uitsluiting van deze opleiding tot het hoger beroepsonderwijs moet dus worden behouden, zodat de leerlingen niet in aanmerking komen voor een studietoelage, maar enkel voor de selectieve participatietoelage. Artikel 30, punt 2^o, van het decreet van 4 mei 2018 wordt daarom ook opgeheven.

Artikel 5

In het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en de universiteiten werd de bepaling opgenomen dat "Iedere student kan een studietoelage krijgen voor het behalen van een diploma voor twee bachelors, twee graduataten, een master, een lerarenopleiding en voor het voltooien van een voorbereidingsprogramma en een schakelprogramma."

Er werden echter geen regels opgenomen om te bepalen of voor een studiefinanciering voor een educatieve opleiding gebruik wordt gemaakt van het krediet lerarenopleiding of van het krediet van bachelor, master of graduaat.

Op basis van deze regelgeving was het ook niet mogelijk om het studietoelagekrediet aan te spreken voor een derde bachelor-, een derde graduaats- of tweede masteropleiding wanneer 1 van de gevolgde opleidingen een lerarenopleiding is.

Artikel 6, 7 en 93

Als iemand een derde bachelor, derde graduaat of tweede master kan volgen omwille van het volgen van een lerarenopleiding in het betrokken academiejaar of in het verleden, dan moet er voor deze opleidingen een verwervingsgrens voorzien worden. Anders kunnen studenten die voor deze uitzondering in aanmerking komen, "eeuwig" blijven studeren en is er geen verwervingsgrens van toepassing.

De verwervingsgrens voor een studietoelage voor een master is generiek opgenomen in het decreet studiefinanciering en voor een graduaatsopleiding zal dit ook zo zijn (zie decreet graduaatsopleidingen). De verwervingsgrens voor bachelor is op dit moment niet generiek ingeschreven, er is enkel een uitzondering gemaakt voor de bacheloropleiding verpleegkunde (die een omvang heeft van 240 studiepunten).

Via deze artikels worden alle regels rond verwervingsgrenzen op dezelfde manier geformuleerd, zowel voor graduaatsopleidingen, bachelors als voor masteropleidingen. Een student komt in aanmerking voor een toelage voor de totale studieomvang van de opleiding vermeerderd met zestig voor een eerste graduaatsopleiding en een eerste bacheloropleiding en met 30 voor een eerste masteropleiding.

Daarnaast wordt een verwervingsgrens voor een derde bachelor-, een derde graduaats- of een tweede masteropleiding voorzien indien 1 van de opleidingen een lerarenopleiding is.

Artikel 8 en 94

Artikel 70, §1, 3° van het decreet betreffende de studiefinanciering bepaalt met welke diploma's een voltooide specifieke lerarenopleiding wordt gelijkgesteld om in aanmerking te komen voor een studietoelage. Maar door de toevoegingen van de bepalingen aan artikel 21, §1 wordt het duidelijk wie in aanmerking komt voor een studietoelage en wordt er geen apart krediet meer voorzien voor de lerarenopleiding. Hierdoor wordt ook het onderscheid tussen de SLO aan cvo (geen recht op studietoelage) en deze aan de hogeronderwijsinstellingen (wel recht op een studietoelage) opgeheven.

Het artikel 35 van het decreet van 4 mei 2018 voorzag een aanpassing in het decreet betreffende de studiefinanciering maar door de andere manier van omschrijven van 'lerarenopleiding' is dit artikel overbodig.

Artikel 9

Met het decreet van 4 mei 2018 wordt aan de Hogere Zeevaartschool de bevoegdheid gegeven om graduaatsopleidingen aan te bieden in het studiegebied Nautische wetenschappen. Met het voorliggende artikel wordt de financiering van deze graduaatsopleidingen geregeld.

Naast het bestaande variabel onderwijsdeel komt er voor de toekomstige graduaatsopleidingen aan de Hogere Zeevaartschool een variabel onderwijsdeel VOWhbo voor de graduaatsopleidingen. Dit variabel onderwijsdeel wordt ingevoerd in het begrotingsjaar volgend op het academiejaar dat de eerste graduaatsopleiding wordt aangeboden door de Hogere Zeevaartschool. In dat begrotingsjaar is het bedrag van dit variabel onderwijsdeel gelijk aan het aantal opgenomen studiepunten in de gestarte graduaatsopleidingen vermenigvuldigd met een gemiddeld bedrag per opgenomen studiepoint voor de graduaatsopleidingen. Aangezien het op dit ogenblik nog niet geweten is wanneer de Hogere Zeevaartschool een eerste graduaatsopleiding gaat aanbieden, wordt dit bedrag vastgelegd door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering houdt bij het vaststellen van dat bedrag rekening met:

- het totaal aantal opgenomen studiepunten in de graduaatsopleidingen in de andere hogescholen in het academiejaar $t-2/t-1$;
- de totale middelen voor de graduaatsopleidingen in de andere hogescholen in het begrotingsjaar t .

De volgende drie begrotingsjaren wordt de reële groei in de graduaatsopleidingen aangeboden door de Hogere Zeevaartschool in rekening gebracht voor het vaststellen van het bedrag van het variabel onderwijsdeel, dit naar analogie met de regeling voor de financiering van de graduaatsopleidingen in de andere hogescholen. Vanaf het 5^{de} begrotingsjaar treedt het reguliere kliksysteem in werking. Vanaf dat begrotingsjaar zijn er voldoende gegevens beschikbaar om referentiepunten vast te stellen en te werken met een driejarig gemiddelde.

Voorbeeld:

In het geval dat de Hogere Zeevaartschool een eerste graduaatsopleiding aanbiedt in het academiejaar 2020-2021, dan wordt de financiering als volgt berekend:

- in het begrotingsjaar 2022 is het bedrag voor het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen gelijk aan het aantal opgenomen studiepunten in de aangeboden graduaatsopleidingen door de Hogere Zeevaartschool in het academiejaar 2020-2021 vermenigvuldigd met het bedrag vastgelegd door de Vlaamse Regering;

- in de begrotingsjaren 2023, 2024 en 2025 wordt de evolutie van de opgenomen studiepunten in rekening gebracht (open end);
- vanaf het begrotingsjaar 2026 start het reguliere klikmechanisme:
 - de eerste referentiepunten zijn gebaseerd op het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten in de academiejaren 2020-2021 tot en met 2022-2023;
 - de opgenomen studiepunten voor het begrotingsjaar zijn gebaseerd op het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten in de academiejaren 2021-2022 tot en met 2023-2024.

Artikel 10

Lectoren uit de specifieke lerarenopleiding (SLO) van een cvo kunnen volgens het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten zowel naar een hogeschool als naar een universiteit overgaan. Daarbij bestaat het risico dat deze personeelsleden door de overgang naar een universiteit hun recht op een overheidspensioen verliezen, omdat er voor de personeelsleden van de universiteiten een andere pensioenwetgeving geldt dan voor de personeelsleden van het niet-universitair onderwijs. Dit probleem stelde zich ook bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Om het behoud van het recht op een overheidspensioen te behouden bij de overgang naar een universiteit heeft de federale overheid bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen de pensioenwetgeving aangepast.

Omdat het niet zeker was dat de federale overheid de pensioenwetgeving nog eens zou aanpassen bij de overgang van de SLO naar de universiteiten, werd in het decreet graduaats- en lerarenopleidingen een regeling uitgewerkt zoals bij de integratie, zodat ook de lectoren SLO die automatisch naar een hogeschool overgaan via de gemengde lijst kunnen overgaan naar het integratiekader van de universiteit, met behoud van de rechtspositieregeling van de hogeschool waar deze personeelsleden na hun automatische overgang onder vallen.

Er zijn echter twee hogescholen waarvoor deze regeling niet bruikbaar is omdat zij niet betrokken waren bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten en bijgevolg ook geen gemengde lijst hebben. Om te zorgen dat ook de lectoren SLO die automatisch naar deze hogescholen overgaan vervolgens in het integratiekader van een universiteit kunnen opgenomen worden, wordt de uitgewerkte regeling bijgesteld.

Voor het aanpassen van de regeling die bij het decreet graduaats- en lerarenopleidingen is uitgewerkt, is uitgegaan van een ruimere definitie van het integratiekader zonder verwijzing naar de zogenaamde integratielijst, waarop de personeelsleden opgenomen zijn die met behoud van hun rechtspositieregeling van

een hogeschool naar een universiteit zijn overgekomen. Deze ruimere definitie sluit aan bij de bewoordingen die in de wet van 22 april 2012 tot behoud van pensioenrechten van personeelsleden van hogescholen bij hun integratie in universiteiten gebruikt worden. In deze wet wordt verwezen naar "personeelsleden die bij of krachtens decreet met behoud van hun rechtspositieregeling, met inbegrip van alle toekomstige wijzigingen, vanuit een hogeschool zijn overgedragen naar een universiteit en in zoverre ze niet opgenomen zijn met toepassing van de rechtspositieregeling van de universiteit" en verruimd.

In dit artikel wordt de definitie van het integratiekader in artikel I.3. van de Codex Hoger Onderwijs aangepast. Het integratiekader bestaat daardoor uit alle personeelsleden die met behoud van hun rechtspositieregeling door een hogeschool aan een universiteit zijn overgedragen, ongeacht de manier waarop deze overdracht bestaat. Wanneer de personeelsleden overgaan naar de rechtspositieregeling van de universiteit, behoren ze niet meer tot het integratiekader. Deze regeling heeft geen effect op de federale begroting voor het overheidspensioen. Er wordt immers alleen gegarandeerd dat personeelsleden die al een recht op een overheidspensioen hebben, dit recht kunnen behouden bij een overgang naar een universiteit. Er worden geen nieuwe rechten op een overheidspensioen gecreëerd.

Artikel 11 en 12

De Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde, maken samen met andere universiteiten en hogescholen deel uit van de instellingen van het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Zij staan onder toezicht van een afgevaardigde van de Vlaamse regering op basis van een beheersovereenkomst en worden omschreven als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs.

Het zijn drie verzelfstandigde instellingen met eigen rechtspersoonlijkheid die ofwel deel uitmaakten van een universiteit ofwel structureel sterk verankerd waren en zijn met een of meerdere universiteiten en die allen dezelfde taken vervullen als een universiteit op het gebied van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.

Het beantwoordt aan de oorspronkelijke doelstelling van de decreetgever om deze drie instellingen voor de door hen vervulde opdrachten van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening functioneel te beschouwen als universiteit.

De decreetgever heeft er steeds naar gestreefd op normatief vlak een gelijk speelveld te creëren tussen deze drie instellingen en de in artikel II.2. van de Codex Hoger Onderwijs opgesomde universiteiten.

Deze gelijkstelling betreft niet enkel de regelgeving op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap, doch ook regelgeving van andere normgevers, die vaak het begrip universiteit hanteren als toepassingscriterium. Bij wijze van voorbeeld kan worden verwezen naar artikel 275/3 § 1 WIB 1992, dat universiteiten die assistent-onderzoekers of postdoctorale onderzoekers tewerkstellen een gedeeltelijke vrijstelling kunnen genieten van de doorstorting van bedrijfsvoorheffing. Een ander voorbeeld is artikel 145/33 WIB 1992 dat handelt over de belastingvermindering voorzien voor giften in geld ten bedrage van minimaal 40 euro per jaar aan de instellingen die binnen het toepassingsgebied vallen van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, of van het decreet van 5 september 1994 tot regeling van de universitaire studies en de academische graden van de Franse Gemeenschap, aan de erkende universitaire ziekenhuizen of aan gelijkwaardige instellingen uit een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte.

Om elke onduidelijkheid over de toepassing van dergelijke bepalingen te vermijden ten aanzien van de Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde, worden deze instellingen voor de vervulling van hun huidige opdrachten van postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening interpretatief gekwalificeerd als universiteit. Deze kwalificatie wordt echter uitdrukkelijk beperkt tot de toepassing van bovenvermelde bepalingen en strekt zich dan ook niet uit tot andere rechten of bevoegdheden die exclusief toebehoren aan de in artikel II.2. van de Codex Hoger Onderwijs opgesomde universiteiten. Dit wordt benadrukt door de toevoeging van "eerste lid" in de verwijzing naar artikel II.2 in artikel II.4 door het artikel 12 van voorliggend voorontwerp.

Artikel 13

De federale overheid sprak in haar regeerakkoord van 9 oktober 2014 af om het politieonderwijs grondig te hervormen. Deze hervorming heeft als doel het politieonderwijs af te stemmen op de onderwijssector, dat wordt georganiseerd door de Gemeenschappen, en dus om te vormen tot diploma-onderwijs.

Door deze hervorming wenst de federale overheid dat de door haar erkende politiescholen diploma's van hoger onderwijs kunnen uitreiken, volgens de regelgeving van de Gemeenschappen. Meer bepaald wil de federale overheid dat de 6 Vlaamse erkende politie-/ veiligheidsscholen een registratie aanvragen als instelling voor hoger onderwijs, volgens de procedure vermeld in artikel II.6. van de Codex Hoger Onderwijs.

Een van de voorwaarden voor deze registratie, naast onder andere een positieve 'toets nieuwe opleiding' voor minimum één opleiding, is dat de instelling een overeenkomst afsluit "met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, die

door de respectievelijke overheid erkend is voor hoger onderwijs en die de betreffende opleiding kan aanbieden” (artikel II.6 van de Codex Hoger Onderwijs).

Op dit ogenblik kunnen de politiescholen met geen enkele instelling in België dergelijke overeenkomst afsluiten, aangezien geen enkele instelling voldoet aan de voorwaarden, namelijk erkend zijn voor hoger onderwijs én de betreffende (politie-)opleiding aanbieden. Om hiervoor een oplossing te bieden, wordt er (via de toevoeging van een tweede lid aan artikel II.6, §4) een uitzondering voorzien voor instellingen die worden ingericht door een Belgische overheid en die door deze overheid erkend zijn om opleidingen te verstrekken. Deze instellingen kunnen onderling een overeenkomst afsluiten en zo garanderen dat ingeschreven studenten hun opleiding bij elkaar kunnen voltooien.

Indien de federale overheid op een later tijdstip voor de andere veiligheidsopleidingen dezelfde hervormingen wenst door te voeren, dan kan er ook op deze nieuwe bepaling worden beroep gedaan.

Artikel 15, 17, 35 en 36 (1° en 3°)

Het Bestuur van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel heeft in haar vergadering van 8 december 2017 besloten om de naam van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te wijzigen in Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies. Het Bestuur vraagt de naamswijziging aan te passen in de Codex Hoger Onderwijs, wat via deze artikels gebeurt.

Deze artikelen hebben uitwerking vanaf het academiejaar 2018-2019.

Artikel 16

Met het decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs heeft de decreetgever de mogelijke studieomvang van afstudeerrichtingen van hogeronderwijsopleidingen vastgelegd. Voor masteropleidingen bedraagt de studieomvang van een afstudeerrichting ten minste 30 studiepunten en ten hoogste 120 studiepunten. Hier werd evenwel geen rekening gehouden met de master in de geneeskunde die, in tegenstelling tot de andere masteropleidingen, een studieomvang van 180 studiepunten heeft in plaats van 120 studiepunten. Naar analogie met de andere masteropleidingen, waar de studieomvang van een afstudeerrichting 120 studiepunten kan bedragen, wordt met het voorliggend artikel de beperking van de studieomvang tot 120 studiepunten weggelaten en wordt er enkel bepaald dat een afstudeerrichting in deze opleidingen ten minste 30 studiepunten bedraagt.

Dit artikel heeft uitwerking vanaf 1 januari 2018, dit is op hetzelfde ogenblik als het oorspronkelijke artikel.

Artikel 18

De educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs en kunstvakken worden door respectievelijk de universiteiten of de hogescholen in het kader van een School of Arts aangeboden binnen het academisch onderwijs en hebben een studieomvang van 90 of 120 studiepunten. Aan een student kan alleen het diploma van een educatieve master uitgereikt worden en de graad van master toegekend worden als die student een totale component leraarschap van 60 studiepunten met succes doorlopen heeft. De component leraarschap in een educatieve masteropleiding heeft ongeacht de studieomvang van de educatieve masteropleiding een studieomvang van ten minste 45 studiepunten. De 15 resterende studiepunten van de component leraarschap dienen opgenomen te worden als een keuzetraject in de academische bacheloropleiding of als een voorbereidingstraject, voorafgaand aan de educatieve masteropleiding. Indien een instelling deze twee opties voor de student voorziet, mag eveneens een traject voorzien worden waarbij de 15 studiepunten in de masteropleiding indalen.

Er wordt een uitzondering gemaakt op de verplichting om 15 studiepunten te laten indalen in de academische bacheloropleiding of om deze als voorbereidingsprogramma aan te bieden, voor bepaalde academische bacheloropleidingen. Het gaat hier om academische bacheloropleidingen, georganiseerd door de universiteiten, die opleiden naar specifieke beroepen waarvoor bijzondere eisen op het vlak van curriculum en voorbereiding voor de domeinmaster gesteld worden. Ook de academische bacheloropleidingen, georganiseerd door de Schools of Arts vallen onder deze uitzondering. Enkel zo kan gegarandeerd worden dat de studenten voldoende artistieke competenties verworven hebben voor ze een educatieve of domeinmaster aanvatten.

Artikel II.186 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt als bijzondere toelatingsvoorwaarde voor bacheloropleidingen, schakelprogramma's en voorbereidingsprogramma's in de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst en Muziek en podiumkunsten het slagen in een artistieke toelatingsproef eigen aan deze opleidingen. Wanneer deze voorwaarde ook wordt opgelegd voor voorbereidingsprogramma voor de educatieve masteropleiding voor kunstvakken wanneer een student de 15 studiepunten van de component leraarschap niet in de bacheloropleiding opnam, is deze toelatingsproef niet relevant. In deze gevallen wordt via voorliggend artikel een uitzondering voorzien en is het slagen voor een toelatingsproef geen vereiste.

Paragraaf 6 geeft de universiteiten de mogelijkheid om, voor bepaalde educatieve masters, enkel een consecutief traject te voorzien. Het gaat hier enerzijds over de educatieve masters binnen de studiegebieden Sociale Gezondheidswetenschappen,

Geneeskunde of Biomedische wetenschappen. Deze uitzondering geldt ook voor masteropleidingen die een professionele bachelor als toelatingsvoorwaarde hebben.

Artikel 19 en 20

De Universiteit Hasselt staat in voor de praktische organisatie van de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg op haar universitaire campus Diepenbeek-Hasselt. Deze opleidingen volgen ook het onderwijs- en kwaliteitszorgbeleid van de Universiteit Hasselt, terwijl de opleidingen van de transnationale Universiteit Limburg aangeboden op de campus Maastricht het onderwijs- en kwaliteitszorgbeleid van de Maastricht University volgen en worden meegenomen in het Nederlandse accreditatiestelsel en kwaliteitszorgbeleid. Met voorliggend voorontwerp wordt voorzien dat enkel de opleidingen aangeboden op de Vlaamse campus Diepenbeek-Hasselt van de transnationale Universiteit Limburg worden meegenomen in het nieuwe kwaliteitszorgstelsel.

Artikel 19 voorziet dat voor wat betreft de opleidingen die worden aangeboden op de Vlaamse campus Diepenbeek-Hasselt, de Universiteit Hasselt en de transnationale Universiteit Limburg gezamenlijk kunnen deelnemen aan de instellingsreview, zoals bepaald in artikel II.170/3 van de Codex Hoger Onderwijs. Zij dienen daartoe gezamenlijk één dossier in bij de NVAO en worden vervolgens beoordeeld door dezelfde commissie en daaruit volgt één beoordelingsrapport en ook één gezamenlijk besluit.

Artikel 20 bepaalt dat de Universiteit Hasselt en de transnationale Universiteit Limburg als één instelling beschouwd worden in het kader van een deelname aan de systeembrede analyses en dus gezamenlijk dienen deel te nemen aan minimum twee systeembrede analyses in een periode van zes jaar. Hoewel de Universiteit Hasselt en de transnationale Universiteit Limburg juridisch twee onderscheiden onderwijsinstellingen zijn, bestaat er een nauwe samenwerking tussen beide wat betreft onderwijs. De Universiteit Hasselt staat in voor de praktische organisatie van de tUL-opleidingen op haar universitaire campus Diepenbeek-Hasselt en deze opleidingen volgen ook het onderwijs- en kwaliteitszorgbeleid van de Universiteit Hasselt. Daarom wordt in het kader van de systeembrede analyses voorzien dat beide instellingen als één instelling kunnen deelnemen.

Artikel 21

De Vlaamse Regering besliste om het bewijs van basiskennis van bedrijfsbeheer te schrappen als wettelijke vereiste om zich te mogen vestigen als ondernemer. Omdat het belangrijk blijft om over de nodige ondernemerscompetenties te beschikken voor het opstarten van een onderneming, keurde de Vlaamse Regering een visienota goed over het versterken van ondernemerscompetenties. Daarin werd de doelstelling opgenomen dat het ondernemerschap wordt

gestimuleerd in het hoger onderwijs. De nodige voorbereidende stappen moeten worden gezet om de Codex Hoger Onderwijs te wijzigen, zodat instellingen hoger onderwijs meer inzetten op ondernemend onderwijs.

Ondernemen bij studenten zit in de lift. Studenten zien ondernemen meer en meer als een realistische carrièreoptie. Het voorbije decennium werden randvoorwaarden in kaart gebracht die het ondernemen bij studenten kunnen ondersteunen en stimuleren.

De groei van student naar ondernemer is een proces dat uit drie fasen bestaat:

1. van student naar de ondernemende student;
2. van ondernemende student naar de student met een onderneming;
3. van de student met een onderneming naar de ondernemer.

In de eerste fase moeten studenten ondernemend gemaakt worden en moeten zij van nature ondernemend leren handelen. Vervolgens moeten ondernemende studenten aangemoedigd worden om na te denken over ondernemerschap als carrièrekeuze. Tenslotte staan afstuderende studenten voor de keuze om de stap te zetten naar het ondernemerschap, de onderneming als bijberoep te blijven runnen of de onderneming stop te zetten. Elke fase kent ook drempels. Uit ervaring is gebleken dat de eerste drempel (fase 1) de moeilijkste is. De basis van ondernemende studenten moet daarom worden verbreed opdat meer studenten zouden kunnen beslissen om student met een onderneming te worden.

In het basis en secundair onderwijs zijn al ondernemende eindtermen ingevoerd. Voorliggend ontwerp wil de Codex Hoger Onderwijs aanpassen zodat ondernemende vaardigheden en attitudes die aangeleerd werden in het secundair onderwijs, in het hoger onderwijs niet verloren gaan, maar verder worden ontwikkeld.

Een eerste aanpassing heeft als doel 'ondernemend handelen' als een transversale sleutelcompetentie toe te voegen aan de lijst met te realiseren competenties. De term 'ondernemend handelen' (ondernemingszin, ondernemerschap of een combinatie van beide) laat instellingen en opleidingen de vrijheid om dit naar eigen inzicht in te vullen. Op dit ogenblik zijn er te weinig opleidingen die hieraan expliciet aandacht schenken.

Een tweede aanpassing wil ondernemer als mogelijke carrièrekeuze voor alle studenten die afstuderen aan het hoger onderwijs opnemen. Hierdoor worden opleidingen aangezet om naast aandacht voor de zelfstandige beoefening van de vakdiscipline ook aandacht te hebben voor het beoefenen van de vakdiscipline als zelfstandig ondernemer. Deze aandacht kan verschillende onderwijsvormen aannemen zoals ondernemende cases die behandeld worden in lessen, stages die al dan niet doorgaan met een zelfstandig ondernemer als coach, een infomoment over zelfstandig ondernemerschap,...

Studenten die er voor kiezen om geen ondernemer te worden, zullen als ondernemende afgestudeerden de arbeidsmarkt instromen en dus allen ondernemende competenties hebben verworven. Idealiter zouden dus alle opleidingen minimale leerresultaten rond dit thema moeten bereiken. Op die manier hangt het niet af van de keuze van de student voor een bepaalde instelling of opleiding.

De voorgestelde aanpassingen zijn niet van die aard dat ze tot een totale herwerking van de studieprogramma's van het hoger onderwijs zullen leiden. Het betreft eerder een benoemen en kaderen van bepaalde activiteiten en competenties die nu reeds aangeleerd worden, waardoor er wel een breder bewustzijn wordt gecreëerd dat ondernemend handelen belangrijk is voor alle afgestudeerden en dat ondernemerschap als carrièrestap een waardevolle keuze is. Daarnaast kunnen instellingen die echt willen inzetten op ondernemend hoger onderwijs ook in een gestructureerd aanbod van vakken of faciliteiten voor studenten voorzien. De decretale aanpassing geeft dan een goede verantwoording voor de inspanningen die de ontwikkeling van dit specifiek aanbod vergt.

Opdat alle studenten uit het hoger onderwijs ondernemend leren handelen, worden in de Codex Hoger Onderwijs op de verschillende niveaus in het kader van het beheersen van de 'algemene competenties' de competentie 'ondernemend handelen' toegevoegd. Om ook de tweede noodzakelijk stap naar het stimuleren van ondernemerschap als carrièrekeuze te realiseren, worden zowel met het oog op een invulling in de eindfase van de bacheloropleidingen met een professionele finaliteit als van de opleidingen met een academische finaliteit (de master), in het kader van het beheersen van 'beroepsgerichte competenties' de beroepscontext 'al dan niet als ondernemer' toegevoegd.

Artikel 22, 1°

In de Codex Hoger Onderwijs worden de punten opgesomd die in het erkenningsbesluit van een nieuwe bachelor- of masteropleiding moeten worden opgenomen (artikel II.152).

Momenteel moet de studieomvang van een afstudeerrichting, indien van toepassing, opgenomen worden in het erkenningsbesluit. Met de gevraagde wijziging wordt dit punt geschrapt. De reden hiervoor is dat de studieomvang van een afstudeerrichting niet wordt opgenomen in de door de Vlaamse Regering goed te keuren jaarlijkse lijst met de opleidingen in het hoger onderwijs en er is ook geen procedure voorzien indien de studieomvang van een afstudeerrichting zou wijzigen. In de Databank Hoger Onderwijs (DHO 2.0) wordt de studieomvang van een afstudeerrichting geregistreerd door de organiserende instellingen op het niveau van het ingericht aanbod en niet op het niveau van een opleiding.

Dit voorstel heeft uitwerking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018. Dit is de datum van inwerkingtreding van het gewijzigde artikel bij het decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs.

Artikel 22, 2° en artikel 23

Artikelen II.150 tot II.154 van de Codex Hoger Onderwijs betreffende de programmatie van een nieuwe opleiding in het hoger onderwijs zijn van toepassing op de andere ambtshalve geregistreerde instellingen.

Bij de huidige procedure, vermeld in de artikelen II.152 en 153, wordt soms expliciet verwezen naar de hogescholen en universiteiten. Aangezien de macrodoelmatigheidstoets ook van toepassing is voor de andere ambtshalve geregistreerde instellingen en deze geen lid zijn van VLIR of VHLORA, is het aangewezen dat zij hun aanvraagdossiers rechtstreeks bij de Commissie Hoger Onderwijs indienen.

De procedure voor de inruil in het geval het een initiële bachelor- of masteropleiding betreft, kan enkel van toepassing zijn op de erkende faculteiten (Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies). De andere ambtshalve geregistreerde instellingen bieden enkel post-initieel onderwijs aan. Een inruil bij de erkende faculteiten lijkt niet evident, omdat beide slechts één bacheloropleiding en één masteropleiding aanbieden.

De Commissie Hoger Onderwijs moet in haar oordeel over de macrodoelmatigheid alle decretale criteria onderzoeken en per criterium haar bevindingen omschrijven en motiveren. Eén van de criteria is de inhoud van het advies van de VLIR of VLHORA, met aandacht voor de regionale spreiding en wenselijke fijnmazigheid van het aanbod (artikel II.153, §3, 6°). Aangezien dit een element is dat opgenomen wordt in het advies van VLIR of VHLORA, en dit niet van toepassing is op andere ambtshalve geregistreerde instellingen, moet de CHO dit uitzonderlijk niet opnemen in haar oordeel macrodoelmatigheid.

Artikel 24

Artikel II.186 van de Codex Hoger Onderwijs stelt dat niemand wordt toegelaten tot de bacheloropleidingen, de schakelprogramma's en voorbereidingsprogramma's van studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst, en Muziek en podiumkunsten, zonder geslaagd te zijn voor een artistieke toelatingsproef eigen aan deze opleidingen. Met het voorliggende artikel wordt bepaald dat als een professionele bacheloropleiding gerangschikt is over studiegebieden heen en waarvan een van de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten is, de artistieke toelatingsproef

optioneel is. Een instelling kan dus zelf beslissen of ze al dan niet een toelatingsproef organiseert voor studenten die in deze opleidingen inschrijven. De achterliggende reden zijn:

- Er zijn geen toelatingsproeven in de andere studiegebieden van de professioneel gerichte opleidingen. Het is dan ook niet aangewezen om dit te verplichten als een opleiding ook gedeeltelijk in één van deze studiegebieden gerangschikt is, weliswaar in combinatie met een studiegebied uit de kunsten;
- In tegenstelling met de meeste opleidingen in de kunsten, zijn er in de studiegebieden geen bijkomende puntengewichten en plafonds vastgelegd .

Artikel 25

Personen die vóór 1 januari 2018 zijn geslaagd voor het toelatingsexamen arts-tandarts en voldeden aan de algemene toelatingsvoorwaarde worden reeds vrijgesteld van deelname aan de nieuwe vergelijkende toelatingsexamens. Zij hebben hun keuze voor inschrijving in een bepaalde opleiding uitgesteld en kunnen ook na 1 januari 2018 starten zowel aan de opleiding in het studiegebied Geneeskunde als aan de opleiding in het studiegebied Tandheelkunde. Dit is reeds voorzien in het eerste lid van artikel II.187, §11. Deze personen kunnen logischerwijze ook het MKA-specialisatietraject (dit is een vervolgopleiding stomatologie/mond-, kaak-, en aangezichtschirurgie waarvoor beide basisdiploma's vereist zijn) volgen zonder deelname aan het toelatingsexamen.

Voor de huidige studentenpopulatie die zich wenst in te schrijven in de opleiding arts of de opleiding tandarts na het slagen voor het respectievelijke toelatingsexamen is in het tweede lid van paragraaf 11 voorzien dat zij die opteren voor het MKA-specialisatietraject, vrijgesteld worden van het toelatingsexamen voor de complementaire opleiding.

Voor reeds gediplomeerde artsen en tandartsen die een opleiding arts of tandarts hebben gevolgd vóór de invoering in 1997 van de verplichte deelname aan het toelatingsexamen, is deze vrijstelling voor het MKA-traject echter niet expliciet voorzien. In de betreffende bepaling is enkel sprake van 'studenten' ingeschreven in de masteropleiding. Het is echter wenselijk in het kader van een gelijke behandeling, transparantie en juridisch consistentie om ook deze zeer beperkte groep van mogelijke kandidaten die reeds in het bezit zijn van een diploma van arts of tandarts vrij te stellen van het toelatingsexamen. Zij kunnen ook binnen de concrete voorwaarden en modaliteiten bepaald in het onderwijs- en examenreglement van de universiteit toegelaten worden tot het MKA-specialisatietraject zonder deelname aan het toelatingsexamen.

De voorgestelde toevoeging "of gediplomeerden" expliciteert dus wat reeds in de geest van de huidige decretale bepaling kan gelezen worden. De technisch

gecorrigeerde bepaling wordt met terugwerkende kracht van toepassing op alle personen die vanaf het academiejaar 2018-2019 wensen in te schrijven voor een MKA-specialisatietraject.

Artikel 26 en 95

Het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en de universiteiten voorziet dat er voor graduaatsopleidingen, net zoals voor de bachelor- en masteropleidingen, ten minste één studietraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar moet worden aangeboden. Dit blijkt moeilijk uitvoerbaar te zijn voor opleidingen die zich specifiek richten naar zij-instromers, zoals bijvoorbeeld de educatieve graduaatsopleiding. Daarom wordt nu voorzien dat er een modeltraject moet worden aangeboden, maar dat de studieomvang ervan per academiejaar beperkter mag zijn.

Artikel 14, 27 en 28

Met het decreet van 18 mei 2018 houdende vaststelling van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs worden de indieningsdatum voor de aanvragen van de macrodoelmatigheid bij de Commissie Hoger Onderwijs (CHO) en de datum van de beoordeling door de CHO gewijzigd. Door deze wijziging stelt zich een timingprobleem in het geval dat het aanvraagdossier macrodoelmatigheid een anderstalige initiële bachelor-of masteropleiding betreft en de instelling vraagt gelijktijdig een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde aan voor deze opleiding (zie schema).

De beslissing van de Vlaamse Regering over de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde, momenteel vastgesteld op 15 mei, zou immers na de uiterste datum van het oordeel over de aanvraag anderstalige opleiding van de CHO vallen (1 mei). Dat betekent dat de CHO niet tijdig één van de decretale criteria kan toetsen bij de beoordeling van het dossier om een anderstalige opleiding te mogen organiseren (criterium 1, artikel II.263, §2, 1^o: "binnen de Vlaamse Gemeenschap wordt een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aangeboden, als vermeld in artikel II.262, §2, behalve bij een voorafgaand besluit van de Vlaamse Regering houdende vrijstelling van de equivalentievereiste voor die anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding").

Een hogeschool of universiteit kan een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde aanvragen in de volgende gevallen:

1. binnen de Vlaamse Gemeenschap wordt reeds een equivalente opleiding aangeboden en de instelling wenst deze niet langer aan te bieden;
2. de aanvraag tot vrijstelling wordt ingediend bij de CHO samen met het aanvraagdossier voor een anderstalige opleiding;

3. de aanvraag tot vrijstelling wordt ingediend bij de CHO samen met het aanvraagdossier macrodoelmatigheid voor een nieuwe opleiding en het aanvraagdossier voor een anderstalige opleiding.

Volgens de huidige procedure geeft de CHO een advies aan de Vlaamse Regering over de vrijstelling van de equivalentievoorwaarde en de Vlaamse Regering neemt de definitieve beslissing. In de gevallen 2 en 3 moet de Vlaamse Regering deze beslissing nemen alvorens de CHO haar oordeel kan geven over de aanvraag van een anderstalige opleiding. Dit is een wat vreemde constructie, waarbij de Vlaamse Regering zegt dat er een vrijstelling van equivalentievoorwaarde is voor een bepaalde anderstalige opleiding, zonder dat er een garantie is dat de anderstalige opleiding een positief oordeel zal krijgen van de CHO. De Vlaamse Regering neemt als het ware een voorwaardelijk besluit. Ook voor de CHO is deze procedure niet optimaal. Ze moet sowieso het dossier voor een anderstalige opleiding bestuderen wanneer ze een advies geeft over de vrijstelling van equivalentie. In het geval van punt 3 zal het door de strikte vastgelegde timing niet steeds mogelijk zijn (door bv de paasvakantie) voor de Vlaamse Regering om tijdig een beslissing te nemen.

Rekening houdend met de voorgaande punten wordt met het voorliggende artikel 28 de procedure opgenomen in artikel II.264 aangepast en wordt de procedure volledig afgestemd op deze van de aanvragen voor anderstalige opleidingen (zie ook schema). Concreet betekent dit het volgende:

- de CHO zal voor de aanvragen tot vrijstelling van equivalentievoorwaarde een oordeel geven in plaats van een advies. Het opzet van de nieuwe procedure is dat de CHO het oordeel over de aanvraag over een anderstalige opleiding en het oordeel over de vrijstelling van equivalentie op hetzelfde moment geeft, net zoals ze zich gelijktijdig uitspreekt over de vrijstelling van de inruil van een bestaande opleiding en de macrodoelmatigheid van een nieuwe opleiding;
- de Vlaamse Regering kan bij een positief oordeel van de CHO binnen de 45 dagen alsnog een negatief oordeel verlenen. Bij een negatief oordeel van de CHO kan de aanvragende instelling een beroep instellen bij de Vlaamse Regering;
- de commissie baseert haar oordeel op de volgende criteria, waaraan cumulatief moet voldaan zijn:
 - 1° de anderstalige opleiding is internationaal georiënteerd:
 - a) het beheersen van algemene en specifieke beroepsgerichte competenties, samen met de vakinhoudelijke competenties kan niet worden bereikt in een Nederlandstalige opleiding;
 - b) de afgestudeerden komen in hoofdzaak op de internationale arbeidsmarkt terecht;
 - 2° de opleiding heeft geen betrekking op het erfgoed van de Nederlandse taal en cultuur (bijvoorbeeld master in de geschiedenis of Nederlandse taal- en letterkunde) of de afgestudeerden van de opleiding komen in hoge mate in aanraking met Nederlandstalige

- burgers (bijvoorbeeld master in de rechten, de opleiding geneeskunde, de opleiding verpleegkunde);
- 3° de aanwezige expertise en capaciteit in Vlaanderen is te beperkt om een dubbel aanbod te creëren.

In het geval het een aanvraag voor het stopzetten van een bestaande equivalente opleiding betreft, geldt als bijkomend criterium dat het aantal studenten in de Nederlandstalige opleiding onvoldoende is om een dubbel aanbod te creëren.

Daarenboven neemt de CHO het advies van de VLIR of de VLHORA mee in haar oordeel.

Van deze gelegenheid wordt ook gebruik gemaakt om de indienprocedure voor de aanvragen van een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde beter af te stemmen op deze van de aanvragen van de macrodoelmatigheid. Volgens de huidige regeling dienen de hogescholen en universiteiten een aanvraagdossier voor macrodoelmatigheid in bij de VLIR of de VLHORA, die ze dan vervolgens bezorgen aan de CHO samen met een advies. Aangezien de aanvragen voor een anderstalige opleiding en voor een vrijstelling van een equivalentievoorwaarde in het geval van een nieuwe opleiding samen met het dossier macrodoelmatigheid moeten ingediend worden bij de CHO, impliceert dit dat de aanvragen voor een anderstalige opleiding en de aanvragen voor een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde ook bij de CHO via respectievelijk de VLIR of de VLHORA ingediend worden. Het is dan ook aangewezen dat het de VLIR is die een advies geeft voor de aanvragen voor de vrijstelling van de equivalentievoorwaarde van de universiteiten en de VLHORA voor de aanvragen van de hogescholen, en niet langer de VLUHR zoals momenteel voorzien in de Codex Hoger Onderwijs. In deze context is het dan ook logisch (en ook rekening houdend met het strikte tijdsschema) dat deze adviezen samen met de aanvragen bezorgd worden aan de CHO en niet een maand later, zoals nu decretaal voorzien is. Deze aanpassingen worden met het voorliggende artikel doorgevoerd in paragraaf 1, 2^{de} lid van artikel II.264. Ook voor de andere aanvragen voor een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde (samen met de aanvraag anderstalige opleiding of in het geval van een bestaande equivalente opleiding) stelt het voorliggende artikel dat het advies van de VLIR of de VLHORA samen ingediend wordt met het aanvraagdossier. Indien dit advies ontbreekt in het dossier is de aanvraag onontvankelijk en onderzoekt de Commissie Hoger Onderwijs het dossier niet ten gronde. In dat geval zal er dus geen positief of negatief oordeel worden uitgesproken, met het gevolg dat er ook geen verder georganiseerd beroep bij de Vlaamse Regering mogelijk is. Ingeval men niet akkoord is met de onontvankelijkheid van het dossier is er de normale externe beroepsmogelijkheid bij de Raad van State. De Commissie Hoger Onderwijs kan binnen de 15 dagen verduidelijkingen vragen aan de VLIR of de VLHORA over het door hen afgeleverde advies.

| Volledige procedure voor nieuwe anderstalige initiële bachelor en masteropleidingen - huidige toestand (vanaf decreet KZ) | | | | | | |
|--|---------------------------|------------------------|-------------------------|------------------------|----------------------------------|------------------------|
| Procedure | Macrodoelmatigheid | | Aanvraag AO | | Vrijstelling equivalentie | |
| | Datum | Decretale basis | Datum | Decretale basis | Datum | Decretale basis |
| Indienen aanvraagdossier | 1 maart | Art.II.153, §2 | 1 maart | art.II.263, §1 | 1 maart | art.II.264, §1 |
| Advies VLIR/VLHORA macrodoelmatigheid | 1 maart | Art.II.153, §2 | | | | |
| Advies VLUHR vrijstelling equivalentie | | | | | 1 april | art.II.264, §1 |
| Advies CHO vrijstelling equivalentie | | | | | 15 april | art.II.264, §2 |
| Beslissing VR vrijstelling equivalentie | | | | | 15 mei | art.II.264, §3 |
| Oordeel CHO | 1 mei | Art.II.153, §3 | 1 mei | art.II.263, §3 | | |
| Indienen beroep VR (vervaltermijn) | 15 mei | Art.II.153, §4 | 15 mei | art.II.263, §3 | | |
| Beslissing VR beroep | 15 juni (ordetermin) | Art.II.153, §5 | 15 juni (vervaltermijn) | art.II.263, §3 | | |
| Overrulen VR positief oordeel CHO | | | 15 juni | art.II.263, §3 | | |
| Indienen TNO NVAO | 15 mei/30 juni | Art.II.153, §6 | 30 juni | art.II.263, §3 | | |

| Volledige procedure voor nieuwe anderstalige initiële bachelor en masteropleidingen - nieuwe situatie | | | | | | |
|--|---------------------------|------------------------|-------------------------|------------------------|----------------------------------|------------------------|
| Procedure | Macrodoelmatigheid | | Aanvraag AO | | Vrijstelling equivalentie | |
| | Datum | Decretale basis | Datum | Decretale basis | Datum | Decretale basis |
| Indienen aanvraagdossier | 1 maart | Art.II.153, §2 | 1 maart | art.II.263, §1 | 1 maart | art.II.264, §1 |
| Advies VLIR/VLHORA macrodoelmatigheid | 1 maart | Art.II.153, §2 | | | | |
| Advies VLUHR VLIR/VLHORA vrijstelling equivalentie | | | | | 1 maart | aanpassen |
| Advies CHO vrijstelling equivalentie | | | | | 15 april | aanpassen |
| Beslissing VR vrijstelling equivalentie | | | | | 15 mei | aanpassen |
| Oordeel CHO | 1 mei | Art.II.153, §3 | 1 mei | art.II.263, §3 | 1 mei | aanpassen |
| Indienen beroep VR (vervaltermijn) | 15 mei | Art.II.153, §4 | 15 mei | art.II.263, §3 | 15 mei | aanpassen |
| Beslissing VR beroep | 15 juni (ordetermin) | Art.II.153, §5 | 15 juni (vervaltermijn) | art.II.263, §3 | 15 juni (vervaltermijn) | aanpassen |
| Overrulen VR positief oordeel CHO | | | 15 juni | art.II.263, §3 | 15 juni | aanpassen |
| Indienen TNO NVAO | 15 mei/30 juni | Art.II.153, §6 | 30 juni | art.II.263, §3 | | |

Aansluitend bij het aangepaste artikel II.264 wordt in artikel II.24, dat de taken van de Commissie Hoger Onderwijs vastlegt, het advies voor de vrijstelling van de equivalentievoorwaarde vervangen door het oordeel (artikel 14 van voorliggend voorontwerp).

Ook artikel II.263, §2, wordt hier bij aansluitend aangepast (artikel 19 van het voorontwerp). In plaats van een voorafgaand besluit van de Vlaamse Regering wordt met het voorliggende artikel gesteld dat er ofwel binnen de Vlaamse

Gemeenschap een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding wordt aangeboden ofwel dat er een positief oordeel is van de Commissie Hoger Onderwijs of een positieve beslissing van de Vlaamse Regering over de vrijstelling van de equivalentievoorwaarde.

Artikel 29

De Codex Hoger Onderwijs bevat voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen geen specifieke voorschriften met betrekking tot de eedaflegging van de bestuursrechters. Bijgevolg is het residuaire artikel 601, 1° van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing, dat bepaalt dat de vrederechter beëdigt: 'alle personen die wegens hun ambt aan die voorafgaande formaliteit onderworpen zijn, in de gevallen waarin de wet de beëdigde overheid niet heeft bepaald.'

Aangezien de Raad zijn zetel heeft in het Consciencegebouw aan de Koning Albert II-laan 15 te 1210 Brussel, is voor de Raad de vrederechter van Sint-Joost-ten-Node bevoegd. Dit betekent dat voor elke eedaflegging tijdig een afspraak via de griffie moet worden gemaakt, dat de nodige documenten aan de griffie van het vrederecht moeten worden overgemaakt, dat eedafleggingen tijdens de gerechtelijke vakantie in principe niet mogelijk zijn en dat de aangestelde bestuursrechter en de voorzitter zich naar het vrederecht moeten verplaatsen.

De Raad is het enige Vlaamse administratieve rechtscollege waarvoor deze regeling van toepassing is. Voor de bestuursrechters van de rechtscolleges die onder de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) vallen, bepaalt artikel 50 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges het volgende: 'De bestuursrechters nemen hun ambt op nadat ze in handen van de functioneel bevoegde Vlaamse minister de volgende eed hebben afgelegd: "Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt na te komen'.

De werking van de Raad wordt op dit punt vereenvoudigd door een gelijkaardige bepaling op te nemen in de Codex Hoger Onderwijs. Om minder beslag te leggen op de minister, wordt bepaald dat enkel de voorzitter de eed aflegt in handen van de minister. De plaatsvervangende voorzitter, de (plaatsvervangende) bijzitters en de secretarissen leggen de eed af in handen van de voorzitter.

Artikel 30

Door de tragere erkenning van de beroepskwalificaties en de onderwijskwalificaties konden slechts een beperkt aantal toets nieuwe opleidingen ingediend worden in mei 2018. Alle andere TNO moeten ingediend worden vóór 30 november 2018.

De mogelijkheid wordt nu voorzien dat ook na november 2018 TNO kunnen worden ingediend, die voor de start van academiejaar 2019-2020 de beoordelingsprocedure bij de NVAO kunnen doorlopen, zodat de omvormingsprocedure nog kan afgerond worden voor de integratie in de hogeschool. Voor beroepskwalificaties die na 1 januari 2018 worden erkend zou de mogelijkheid anders niet bestaan om de verwante hbo5-opleiding om te vormen, waardoor deze moet geactualiseerd worden.

Door dit extra indienmoment wordt vermeden dat een aantal opleidingen waarvoor de verwante beroepskwalificaties reeds gekend zijn, op zeer korte termijn zowel de actualisatie- als omvormingsprocedure moeten doorlopen, wat niet alleen dubbel werk vermijdt maar ook de communicatie naar (kandidaat-)studenten, ouders en werkveld vereenvoudigt.

Daarnaast wordt mogelijk gemaakt dat de Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen, die geen hbo5-opleiding overneemt, maximaal 5 aanvragen kan indienen om eveneens een aanbod van graduaatsopleidingen op te starten. Onder de lijst bestaande HBO5-opleidingen verstaan we de opleidingen die vandaag worden aangeboden in CVO. Alvorens deze opleidingen erkend kunnen worden door de Vlaamse Regering moeten zij een toets nieuwe opleiding doorlopen bij de accreditatieorganisatie en een macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Hoger Onderwijs. Voor deze aanvragen wordt, gezien de krappe timing, een kortere procedure voorzien. De aanvraag voor de macrodoelmatigheidstoets wordt namelijk op hetzelfde ogenblik ingediend en doorlopen als de toets nieuwe opleiding. Het dossier voor de aanvraag macrodoelmatigheid wordt gelijktijdig bezorgd aan VHLORA (en niet vooraf), die op basis van dit dossier een advies opmaakt en aan de Commissie Hoger Onderwijs bezorgt. Indien de VLHORA geen of een laattijdig advies bezorgt, dan kan de Commissie haar oordeel uitbrengen zonder rekening te moeten houden met dit advies. Overigens kunnen de betrokken hogescholen in de provincie Antwerpen zelf ook onderling afspraken maken om op basis van opleidingsspecifieke leerresultaten een maximale complementariteit te realiseren tussen de graduaatsopleidingen die tweemaal of driemaal in de provincie zouden worden aangeboden. Deze kortere procedure (inclusief een eventuele beroepsprocedure) wordt doorlopen in dezelfde tijdsperiode als deze die is voorzien voor de toets nieuwe opleiding bij de NVAO, zodat de Vlaamse Regering de opleiding na ontvangst van het besluit van de NVAO kan erkennen.

Dit artikel heeft uitwerking vanaf 1 januari 2019.

Artikel 31

De samenwerkingsverbanden moeten voor iedere om te vormen hbo5-opleiding een aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding indienen bij de NVAO. Opdat de omgevormde graduaatsopleiding in september 2019 zou kunnen starten, moet dit gebeuren tegen 30 november 2018. Deze aanvraagdossiers steunen echter op

beslissingen van de Vlaamse Regering tot erkenning van onderliggende beroepskwalificaties en tot ontwikkeling van de betreffende onderwijskwalificaties. Aangezien deze beslissingen vertraging hebben opgelopen, wordt de deadline van 30 november 2018 moeilijk haalbaar voor bepaalde dossiers. Een extra indiendatum wordt voorzien, namelijk 15 februari 2019. Alle omgevormde en geactualiseerde opleidingen worden opgenomen in een lijst die door de Vlaamse Regering wordt vastgelegd, een eerste maal voor het academiejaar 2019-2020. Voor opleidingen die de hogeschool niet vanaf september 2019 (maar wel op een latere datum) wil opstarten wordt voorzien dat wanneer er een TNO wordt ingediend voor 1 september 2019 de hogeschool voor deze opleiding de onderwijsbevoegdheid toch niet verliest. Na een positief toetsingsbesluit en de erkenning door de Vlaamse Regering wordt de opleiding opgenomen in de lijst met opleidingen die de Vlaamse Regering vastlegt voor het volgende academiejaar.

Artikel 32

Professioneel gerichte bacheloropleidingen worden voor de financiering meegenomen voor de verdeling van de onderwijssoevereiniteit SOWprof2014 en het variabel onderwijsgedeelte VOprof2014, kunstopleidingen (zowel de professioneel gerichte als de academisch gerichte opleidingen) voor de verdeling van de onderwijssoevereiniteit SOWhko2014 en het variabel onderwijsdeel VOWhko2014. Er is evenwel geen regeling voor een professioneel gerichte opleiding die gerangschikt is over meer dan één studiegebied en waarvan één van de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten is. Via dit voorontwerp van decreet wordt hiervoor een oplossing geboden. Met het voorliggende artikel wordt bepaald dat de onderwijssoevereiniteit voor de professioneel gerichte opleidingen en het variabel onderwijsdeel voor de professioneel gerichte opleidingen op deze opleidingen van toepassing is. Dit betekent dat deze opleidingen voor de berekening van de soevereiniteit, het variabel onderwijsdeel, de opgenomen studiepunten en de financieringspunten steeds meegenomen worden bij de professioneel gerichte opleidingen.

Artikel 33

Artikel III.42/1 van de Codex Hoger Onderwijs legt vast welke middelen de hogescholen ontvangen bij de overdracht van de hbo5-opleidingen. Daarenboven wordt een groeimechanisme voorzien voor deze middelen tot en met het begrotingsjaar 2024 op basis van opgenomen studiepunten in de graduaatsopleidingen. Voor het vaststellen van het groeipercentage worden ook de opgenomen studiepunten meegenomen van nieuwe graduaatsopleidingen die een instelling vanaf het academiejaar 2019-2020 kan aanbieden.

Instellingen die geen hbo5-opleidingen hebben overgenomen kunnen vanaf het academiejaar 2019-2020¹ ook graduaatsopleidingen aanbieden. Met het voorliggend artikel wordt de financiering van deze graduaatsopleidingen geregeld, naar analogie met de financiering van graduaatsopleidingen aangeboden door instellingen die hbo5-opleidingen overgenomen hebben.

Alvorens een groeimechanisme vast te stellen moet er eerst een startpunt vastgelegd worden: als een hogeschool een eerste graduaatsopleiding aanbiedt in het academiejaar $t-2/t-1$, dan worden de middelen voor het begrotingsjaar t berekend door het aantal opgenomen studiepunten in de aangeboden graduaatsopleidingen in de desbetreffende hogeschool te vermenigvuldigen met een gemiddeld bedrag per opgenomen studiepunt. Dit bedrag wordt berekend door de som van de middelen die alle hogescholen die hbo5-opleidingen hebben

¹ In het academiejaar 2019-2020 kunnen nieuwe educatieve graduaatsopleidingen aangeboden worden als de instelling hiertoe onderwijsbevoegdheid heeft. Vanaf het academiejaar 2020-2021 kunnen andere nieuwe graduaatsopleidingen aangeboden worden waarvoor de hogeschool onderwijsbevoegdheid heeft.

overgenomen, ontvangen in het begrotingsjaar t overeenkomstig artikel III.42/1 te delen door de som van de opgenomen studiepunten in graduaatsopleidingen in het academiejaar t-2/t-1 van alle hogescholen die hbo5-opleidingen hebben overgenomen. Vanaf het volgende begrotingsjaar (t+1) wordt de evolutie van de middelen berekend zoals voor de hogescholen die hbo5-opleidingen hebben overgenomen overeenkomstig artikel III.42/1.

Zoals voor de andere hogescholen die hbo5-opleidingen hebben overgenomen worden vanaf het begrotingsjaar 2022 de opgebouwde middelen jaarlijks met 1/3 afgebouwd. De vrijgekomen middelen worden toegevoegd aan het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen VOWhbo.

Zoals bij de hogescholen die hbo5-opleidingen hebben overgenomen is het groeipad voorzien tot en met het begrotingsjaar 2024. Vanaf het begrotingsjaar 2025 treedt het klikmechanisme voor het variabel onderwijsdeel VOWhbo in werking.

Artikel 34, 38, 40, 80, 81 en 91

Artikel IV.19 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de loonkosten van het personeel dat bezoldigd wordt ten laste van de werkingsuitkering niet meer mag bedragen dan 80% van het bedrag van de jaarlijkse werkingsuitkering. Bij het overschrijden van deze 80%-norm moet de universiteit deze bepaling van de begrote bezetting ten aanzien van de Vlaamse Regering verantwoorden. Bij het overschrijden van de 85%-norm moet de universiteit samen met de begroting een financieringsplan indienen waarbij wordt aangegeven op welke wijze en binnen welke termijn de financiële herstructurering van de universiteit met de beschikbare reserves zal worden gerealiseerd. Zolang de Vlaamse Regering dit financieringsplan niet heeft goedgekeurd, kan er in de universiteit niemand meer worden benoemd of aangesteld ten laste van de werkingsuitkeringen.

Artikel IV.32 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat bij de hogescholen de loonkosten van het personeel dat bezoldigd wordt ten laste van de werkingsuitkering maximaal 5% kunnen variëren in min of in plus op de norm 80% van de jaarlijkse werkingsuitkering. Bij het overschrijden van de 85%-norm moet de hogeschool samen met de begroting een financieringsplan indienen dat aangeeft op welke wijze en binnen welke termijn zij met de beschikbare reserves de financiële herstructurering zal realiseren. De hogeschool kan niemand benoemen of aanstellen ten laste van de werkingsuitkering voordat de Vlaamse Regering dit financieringsplan heeft goedgekeurd.

De bedoeling van deze artikels was de vaste kosten in de hand te houden en voldoende financiële ruimte te laten voor de exploitatie en de werking (materiaal en kleine uitrusting).

Met de voorliggende artikels 38 en 40 worden artikel IV.19 en IV.32. opgeheven. We mogen er van uitgaan dat het beleidsvoerend vermogen van de universiteiten en hogescholen de voorbije twintig jaar dermate is versterkt, dat de universiteiten en hogescholen een gebalanceerd begrotings- en personeelsbeleid kunnen voeren zonder van hogerhand gedetailleerde opgelegde normen en voorschriften.

Bovendien dient opgemerkt dat de berekeningswijze van de 80-85% norm dermate complex is en aanleiding geeft tot discussies over welke elementen nu wel en niet moeten meegenomen worden in de teller en/ of noemer van de berekening. Het in stand houden van een norm die aanleiding geeft tot discussies over de berekeningswijze biedt weinig meerwaarde.

Dit vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de instellingen, zet zich ook door in de vernieuwing van het toezicht (nieuwe titel IV). In dit nieuwe toezicht zal de regeringscommissaris ten volle een coördinerende rol opnemen in de toezichtketen van de verschillende controle-actoren. De Vlaamse Regering (overheid) heeft via het toezicht door de regeringscommissaris voldoende middelen in de hand om een ontsporing van het financieel beleid van de instelling te voorkomen. De regeringscommissaris bezorgt een analyse en advies aan het instellingsbestuur en aan de Vlaamse Regering. Als de regeringscommissaris van oordeel is dat de begroting het financiële evenwicht van de instelling op korte en/of lange termijn in het gedrang zou kunnen brengen, behoeft de begroting de goedkeuring van de Vlaamse Regering.

Daarnaast kan de Vlaamse Regering nu ook een financieringsplan opleggen wanneer de regeringscommissaris vaststelt dat het financieel evenwicht van een instelling op korte of op lange termijn in het gedrang komt, bv. als de instelling in liquiditeitsproblemen komt of als bv. investeringskosten in de realiteit hoger uitvallen dan deze origineel zijn begroot.

In de voorliggende artikels 34, 80, 81 en 91 worden de verwijzing naar artikel IV.19 en IV.32 geschrapt.

Artikel 36, 2°

Het toezicht op de hogescholen en op de universiteiten wordt vastgelegd in een consistent en uniform geheel van regels. De bestaande regeling van de Codex Hoger Onderwijs waarbij een apart hoofdstuk was ingeschreven voor het toezicht op de universiteiten enerzijds en een apart hoofdstuk voor het toezicht op de hogescholen anderzijds, wordt volledig herschreven en vervangen en bevat in één pakket van regels. Het artikel in verband met het toezicht op de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies wordt door dit artikel ook onder titel 4 geplaatst.

Artikel 37

In het nieuwe toezichtmodel kan het toezicht op de Hogere Instituten en andere instellingen voor Schone Kunsten met betrekking tot de uitvoering van de beheersovereenkomst en de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden worden toevertrouwd aan een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse Overheid of een commissaris van de Vlaamse Regering. Dit wordt ingeschreven in de nieuwe toezichtregeling die wordt ingeschreven in de Codex Hoger Onderwijs.

Artikel 39

Artikel IV.28 bepaalt dat maximum 72% van de leden van het onderwijzend personeel benoemd mag zijn. Bij onderwijsdecreet XXIII van 19 juli 2013 zijn een aantal personeelsnormen voor het opmaken van de personeelsformatie opgeheven en is de benoemingsnorm van 72% voor een periode van 5 jaar vanaf 2014 opgeschort. Deze schorsing loopt af op 1 januari 2019.

Door de automatische overgang van benoemde leden van het onderwijzend personeel uit de hbo5-opleidingen en de specifieke lerarenopleidingen uit de centra voor volwassenenonderwijs en de al dan niet verplichte benoeming van personeelsleden met een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur in een vacante betrekking, zal het benoemingspercentage vanaf 1 september 2019 toenemen en is de kans groot dat de norm van 72% overschreden wordt. Zolang de norm overschreden is, kan een hogeschool geen personeelsleden meer benoemen. Dat maakt het voor een hogeschool moeilijker om – ook naar de eigen personeelsleden toe – een benoemingsbeleid uit te werken. Om de hogescholen ook na 1 september 2019 nog voldoende ruimte te geven om een benoemingsbeleid uit te werken, wordt de opschorting van het benoemingspercentage met 3 jaar verlengd.

Datum inwerkingtreding: 1 januari 2019

Artikel 41

Het beleidsplan over studentenvoorzieningen geeft voor een periode van 5 jaar aan hoe de hogeschool of universiteit de gelijkwaardige toegang tot en de deelname van alle studenten aan het hoger onderwijs zal bevorderen, en op welke manier ze daarvoor de sociale toelage van de overheid en andere roerende en onroerende middelen zal aanwenden.

Het beleidsplan wordt opgesteld conform de leidraad die de Vlaamse Regering ter beschikking stelt.

In 2014 hebben de instellingen voor hoger onderwijs een eerste keer een beleidsplan ingediend voor de periode 2014-2018. Conform de regelgeving dienen de hogescholen en universiteiten opnieuw een beleidsplan op te stellen voor de

periode 2019-2023. Zowel bij VLIR en VLHORA zijn er vragen omtrent het nut van een aparte leidraad die de Vlaamse regering krachtens de huidige regelgeving dient ter beschikking te stellen.

In concreto vraagt de Raad van Bestuur van VLHORA dat:

1. De Vlaamse Regering de nodige ruimte en inhoudelijke vrijheid geeft om de reeds op het niveau van de instelling geformuleerde strategische beleidsplannen over meerdere jaren en beleidsactieplannen voor één werkjaar te aanvaarden als toereikend. Deze beleidsdocumenten worden immers voldoende publiek bekendgemaakt en worden voorgelegd aan de instellingsreviews van overheidswege.
Wel dient het gedeelte van deze beleidsdocumenten dat betrekking heeft op de studentenvoorzieningen te voldoen aan de verplichtingen vermeld in de Codex HO. De instelling moet met name aangeven hoe ze de doelstelling, vermeld in artikel II. 337. (*De studentenvoorzieningen hebben tot doel de gelijkwaardige toegang tot en de deelname van alle studenten aan het hoger onderwijs te bevorderen door de basisvoorwaarden bij het studeren te verbeteren. Ze streven dat doel na door materiële en immateriële hulp- en dienstverlening te bieden en door studiebelemmerende factoren weg te nemen*) zal nastreven en op welke manier ze daarvoor de sociale toelage van de overheid en andere roerende en onroerende middelen zal aanwenden. Het gedeelte van de strategische beleidsplannen en/of beleidsactieplannen dat betrekking heeft op de studentenvoorzieningen wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Stuvoraad van de instelling.
2. De vormvereisten zoals opgelegd door de eerder gebruikte leidraad zoniet vervallen, dan toch tot het strikte minimum beperkt blijven. Zo geeft de tot nu toe vereiste omgevingsanalyse onvoldoende meerwaarde met het oog op benchmarking. Bovendien wensen de Stuvo's de planlast te verminderen.
3. De Vlaamse Regering geen verdere leidraden opstelt noch beleidsplannen verwacht die afwijken van de voornoemde beleidsdocumenten op instellingsniveau.
4. De Vlaamse Regering de Codex HO zo snel mogelijk aanpast zodat zowel de timing als de inhoudelijke rapportering door de Stuvo's samenvalt met die van de instellingen waarvan de respectieve diensten voor studentenvoorzieningen deel uitmaken. In afwachting daarvan zal het Stuvo-beleidsplan betrekking hebben op de periode 2019 – 2023.

Het beleidsplan zoals omschreven in artikel IV.43 van de Codex Hoger Onderwijs is en blijft voor iedereen een wezenlijk onderdeel van het decreet op de studentenvoorzieningen waarin heel duidelijk een beleidsvisie, in samenwerking / participatie, met de studenten opgemaakt dient te worden waarin een visie, beleidsdoelstellingen, operationele doelstellingen en resultaatsindicatoren opgemaakt moeten worden om duidelijk te expliciteren hoe een HOI zal omgaan met de sociale toelagen in de verschillende werkvelden.

Door behoud van de eerste zin van artikel IV.43 van de Codex Hoger Onderwijs en met name de verwijzing naar artikel II.337 van de Codex Hoger Onderwijs, blijft voor iedereen duidelijk wat de scope van het beleidsplan is.

Door de aparte leidraad die de Vlaamse Regering krachtens de huidige regelgeving dient ter beschikking te stellen aan de instellingen te schrappen, komt de regelgever tegemoet aan de bemerkingen van VLIR en VLHORA en verminderen we tevens de planlast van de instellingen. De instellingen krijgen een groter vrijheid inzake het format waarin ze hun beleidsplan opstellen en aanbieden aan de Vlaamse regering.

Daarnaast wordt de verplichte termijn van 5 jaar voor dit beleidsplan opgeheven, waardoor de termijn kan gelijklopen met het beleidsplan van de gehele instelling.

De manier waarop de instellingen jaarlijks over de werking van hun studentenvoorzieningen dienen te rapporteren, blijft ongewijzigd.

Artikel 43, 44, 45 en 46

Het toezicht op de instellingen hoger onderwijs zal worden uitgeoefend door een college van maximaal vijf regeringscommissarissen. Elke regeringscommissaris wordt bevoegd voor het toezicht op zowel universiteiten als hogescholen, waarbij de Vlaamse Regering een commissaris aanstelt bij een cluster van instellingen, voor een termijn van vijf jaar. Hierdoor ontstaat een mogelijkheid tot rotatie, ingegeven vanuit de zorg om de afstandelijkheid in het toezicht te bewaren. Tevens laat deze rotatie toe dat de regeringscommissarissen nog meer dan nu een hogeronderwijsbrede visie ontwikkelen.

De rechtspositieregeling van het personeel van de Vlaamse Overheid (het VPS) is op de commissarissen van toepassing. Tevens legt het artikel de toelatingsvoorwaarden voor het ambt vast, de onverenigbaarheden, de bezoldiging van de commissarissen en de toepasselijke cumulatieregeling. De deontologische code van toepassing op het personeel van de Vlaamse Overheid is op hen van toepassing.

Artikel 47, 48, 49, 50, 51, 52 en 53

Het "single auditbeginsel" zoals vastgelegd in het rekendecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 9 oktober 2015, blijft de rode draad van het toezicht uitgeoefend door de regeringscommissarissen. Met de vernieuwing van het toezicht bevestigt de overheid haar vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de instelling. De regeringscommissarissen nemen het initiatief om alle controleactoren samen te brengen met de bedoeling de controlewerkzaamheden op elkaar af te stemmen, en dit met behoud van de autonomie en verantwoordelijkheden van

zowel de instellingen als de actoren in het controleproces. Dit resulteert in een jaarlijks controleprogramma (cf. art. IV.104) waarin de timing en planning van alle actoren worden opgenomen. Ook de thema-onderzoeken en meta-audits worden in dit controleprogramma ingepland. In het kader van het single audit-principe dient te worden vermeden dat de regeringscommissarissen activiteiten verrichten die ook door andere actoren gebeuren. Daartoe is het nodig om alle activiteiten en de bevoegde actoren met de bijhorende timing in het controleprogramma scherp te stellen.

Het artikel bevat een opsomming van toezichtstaken, waaruit meteen ook het consecutieve, het complementaire en het systemische karakter van het toezicht door de regeringscommissarissen blijkt. Het toezicht is consecutief en complementair omdat de regeringscommissarissen als spil in het toezicht hoger onderwijs voortbouwen op het risicomangement van de instellingen en de bevindingen van de andere controle-actoren. Doublures zijn uitgesloten. Het toezicht is tevens consecutief omdat het wordt uitgeoefend met respect voor de respectieve autonomie en bevoegdheden en taken van elke controle-actor. Het toezicht is systemisch omdat de regeringscommissarissen thema-onderzoeken zullen uitvoeren vanuit en dankzij hun helicoptervisie op het geheel van het hoger onderwijs.

De opgesomde toezichtstaken zijn geen doel op zich maar zijn een middel om bij te dragen aan een consistent toezicht hoger onderwijs.

Bijkomende toezichtstaken door de Vlaamse Regering zijn mogelijk.

Het toezicht door een regeringscommissaris kan geen betrekking hebben op het onderwijs-of onderzoeksbeleid van de instellingen.

De commissarissen kunnen met raadgevende stem de vergaderingen bijwonen van het instellingsbestuur. Ze oefenen hun raadgevende stem uit binnen het kader van hun toezicht.

Teneinde hun toezicht deugdelijk te kunnen uitoefenen ontvangen de commissarissen vijf dagen voor de vergadering de agenda van de vergadering en de erbij horende documenten. Tevens ontvangen zij binnen de vijf werkdagen een afschrift van al de beslissingen genomen door het bestuur over de punten waarover zij bevoegd zijn.

De nieuwe artikelen beschrijven eveneens de procedure die de regeringscommissarissen zullen volgen en de instrumenten waarover zij beschikken indien zij optreden tegen beslissingen van de instellingen.

Het bestaande toezichtinstrument, het beroep, blijft behouden. Wel wordt de beroepstermijn verlengd van zeven kalenderdagen naar tien kalenderdagen,

aangezien iedere regeringscommissaris in het nieuwe toezichtmodel over meerdere instellingen toezicht zal houden. De procedure en de sancties zelf blijven dezelfde.

De andere mogelijkheden om de Vlaamse Regering te laten ingrijpen (zoals onder meer vastgelegd in de artikelen IV.35 en IV. 39 van de Codex), blijven onverkort bestaan.

Het nieuwe artikel IV.100 veralgemeent bovendien de mogelijkheid van het opleggen van een financieringsplan. Het opleggen van een financieringsplan wordt algemeen mogelijk indien de regeringscommissaris vaststelt dat het financieel evenwicht van een instelling op korte of op lange termijn in het gedrang komt, bv. als de instelling in liquiditeitsproblemen komt of als bijvoorbeeld investeringskosten in de realiteit hoger uitvallen dan deze origineel zijn begroot. Deze veralgemening draagt bij tot een adequaat en efficiënt toezicht.

Artikel 54, 55 en 56

In het nieuwe toezichtmodel blijft een regeringscommissaris belast met het toezicht op de Evangelische Theologische Faculteit Leuven en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel. Dit toezicht wordt uitgeoefend op dezelfde wijze als het toezicht op de hogescholen en de universiteiten.

Het toezicht op de uitvoering van de beheersovereenkomst met de hogere instituten kan worden uitgeoefend hetzij door een commissaris hetzij door een ambtenaar van de bevoegde dienst van de Vlaamse Overheid. Wat het Instituut voor Tropische Geneeskunde betreft, kan het toezicht op termijn eventueel worden toevertrouwd aan een ambtenaar van de bevoegde dienst van de Vlaamse Overheid. Dit is nieuw ten opzichte van de huidige regeling.

Artikel 57, 58, 59 en 60

De commissarissen van de Vlaamse Regering vormen samen een college. Doordat het college jaarlijks een controleprogramma en -kalender zal afspreken in overleg met de andere bevoegde externe controle-actoren, zal het toezicht hoger onderwijs als een coherent en consistent toezicht kunnen worden uitgebouwd. Uiteraard kunnen uitzonderlijke omstandigheden een dringende – niet ingeplande – audit vergen.

Het college fungeert als motor voor afstemming en samenwerking en maakt dat elke regeringscommissaris conform het besluit van de Vlaamse Regering van 9 oktober 2015 op de single audit in het hoger onderwijs streeft naar een maximale afstemming van de controletaken met alle betrokken controleactoren. Het opstellen van een gemeenschappelijk werkkader zal ertoe bijdragen dat de individuele regeringscommissarissen als een team hun opdrachten uitoefenen. Er wordt een timing opgelegd voor het indienen van de sectoranalyses, die een rijke

bron van informatie zijn voor de minister en de Vlaamse Regering op het vlak van beleidsevaluatie. De regeringscommissaris bespreekt zijn bevindingen over de evolutie van het personeelsbestand van de instelling met het instellingsbestuur, waarna het college het globale verslag over de evolutie van het personeelsbestand voor advies via de Vlaamse Regering bezorgt aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Het college zal minstens jaarlijks met de instellingen hoger onderwijs samenzitten om informatie en expertiseopbouw te delen en aandachtspunten en topics voor onder meer thema-audits toe te lichten.

Het college wijst een voorzitter aan die ook zal fungeren als aanspreekpunt voor materies die het gehele hoger onderwijs betreffen. Dit voorzitterschap is onbezoldigd.

Het college kan een beroep doen op een team van personeelsleden, die afkomstig kunnen zijn uit verschillende diensten van de Vlaamse overheid, naargelang de nodige expertise. De Vlaamse Regering zal het personeelseffectief vaststellen van de diensten van het college op basis van een behoefteplan dat wordt opgesteld door het college, in functie van de toezichtstaken die de regeringscommissarissen krijgen. De Vlaamse Regering houdt daarbij tevens rekening met de continuïteit van de werking van de entiteiten binnen de Vlaamse overheid waarop de samenstelling van dit team impact heeft. De concrete taakinfilling van de personeelsleden van het team wordt vastgelegd door het college in functie van het toezichtkader en de planning. Het college staat in voor de aansturing en de evaluatie van de personeelsleden.

Artikel 61

Dit artikel bevat een opheffingsbepaling.

Artikel 62 en 63

Er worden in overgangsmaatregelen voorzien voor de regeringscommissarissen die op de vooravond van de inwerkingtreding van de nieuwe decretale regeling in dienst zijn.

Ook worden er overgangsmaatregelen voorzien voor de personeelsleden die op datzelfde moment tewerkgesteld zijn bij het regeringscommissariaat. Deze personeelsleden, ook zij die gedetacheerd zijn vanuit een onderwijsinstelling, worden ingeschakeld in het nieuwe toezichtmodel. Zij krijgen een nieuwe taakomschrijving, die rekening houdt met de nieuwe bepalingen en die in overleg met hen wordt opgesteld. De arbeidsovereenkomst van de in dienst zijnde contractuele personeelsleden wordt aangevuld met een addendum dat in de wijziging van standplaats voorziet.

De hogescholen en universiteiten krijgen de mogelijkheid om van de huidige groep van personeelsleden van de overheidsinstellingen personeelsleden te werven zonder openbare procedure. Deze overgangsmaatregel kan worden toegepast tot 31 maart 2019, in functie van de effectieve overgang van deze personeelsleden na de ingang van het vernieuwde toezicht hoger onderwijs, vanaf 1 augustus 2019.

Werving zonder openbare procedure laat toe dat het betrokken personeelslid met zijn of haar knowhow en expertise van het hoger onderwijs, snel ingeschakeld kan worden in de hoger onderwijsinstelling. Voor het betrokken personeelslid wordt hierdoor in een opportuniteit voorzien die hem toelaat niet in te stappen in het hervormde toezicht hoger onderwijs. Indien het personeelslid hiervoor kiest, en dus wenst in te gaan op een vacature van een hoger onderwijsinstelling, vervallen de overgangsmaatregelen zoals deze in dit artikel zijn uitgeschreven. Op het personeelslid dat wordt geworven in een hoger onderwijsinstelling worden de rechtspositieregeling en de arbeidsvoorwaarden (inclusief salarisschaal-verloning, verlofregeling, pensioenrechten, enz.) zoals die gelden in de betrokken hoger onderwijsinstelling van toepassing. Een overgang naar een universiteit of hogeschool is niet mogelijk zonder de instemming van het betrokken personeelslid. Een benoemd personeelslid van een overheidsinstelling dat overgaat naar een hogeschool of een publiekrechtelijke universiteit wordt binnen die instelling ook benoemd. Het behoud van de benoeming is niet mogelijk bij een overgang naar het administratief en technisch personeel van een vrije universiteit omdat daar geen benoemde ATP-leden zijn.

Artikel 64 tot en met 79

Door de nieuw ingevoegde titel 4 in verband met het toezicht op het hoger onderwijs kunnen de bestaande artikelen artikel IV.107 tot en met IV.122 worden opgeheven.

Artikel 82

Dit artikel zorgt ervoor dat een universiteit ook personeelsleden die bij de overgang van de SLO van een cvo automatisch naar een hogeschool zijn overgegaan kan opnemen in het integratiekader. Het gaat daarbij alleen maar om die personeelsleden die bij overeenkomst tussen een hogeschool en een universiteit aan de universiteit zijn toegewezen.

Artikel 83 en 87

De personeelsleden van het bestuurs- en ondersteunend personeel van een centrum voor volwassenenonderwijs gaan niet automatisch over naar een hogeschool, ook niet wanneer het cvo waaraan zij tewerkgesteld zijn alleen opleidingen uit het hbo5 of de specifieke lerarenopleiding aanbiedt en dit centrum dus niet verder zal bestaan na de inbedding van de opleidingen hbo5 en de

specifieke lerarenopleidingen in de hogescholen en universiteiten. Deze personeelsleden kunnen wel zonder openbare vacature overgenomen worden door een hogeschool of universiteit.

Vastbenoemde personeelsleden uit het bestuurs- en ondersteunend personeel die niet overgenomen worden door een hogeschool of universiteit, komen terecht in het stelsel van TBSOB wanneer er voor hen geen tewerkstelling meer is binnen het centrum voor volwassenenonderwijs. Voor tijdelijke personeelsleden komt er in dat geval een einde aan hun tewerkstelling in het volwassenenonderwijs.

Dit artikel bevat een aantal maatregelen die een weder tewerkstelling aan een hogeschool of universiteit moeten stimuleren.

Een hogeschool of universiteit kan een vastbenoemd personeelslid van het bestuurs- en ondersteunend personeel, dat ter beschikking gesteld wordt wegens ontstentenis van betrekking, mits wederzijdse toestemming tewerkstellen. Deze tewerkstelling wordt beschouwd als een vrijwillige wedertewerkstelling volgens de principes van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 1992. Het personeelslid wordt daarbij tewerkgesteld volgens de regels van de rechtspositie regeling die van kracht is in de hogeschool of universiteit. Daar staat tegenover dat de overheid de loonkost van deze personeelsleden verder betaalt en zij dus niet ten laste van de werkingsenveloppe vallen van de hogeschool of universiteit.

Artikel 84

Lectoren van een cvo met een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur hebben uitzicht op een vaste benoeming in een vacante betrekking wanneer zij aan de voorwaarden inzake dienstanciënniteit voldoen. Bij de verplichte overgang naar een hogeschool verkrijgen deze personeelsleden een aanstelling van onbepaalde duur. De hogeschool kan deze personeelsleden benoemen maar dat is geen verplichting. Het uitzicht op een vaste benoeming wordt daardoor een stuk onzekerder.

Dit artikel bepaalt dat lectoren met een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur die op het moment van de overgang naar een hogeschool ten minste 10 jaar in het ambt van lector tewerkgesteld zijn, na de overgang moeten benoemd worden. Zonder de benoemingsstop in het volwassenenonderwijs zouden een groot deel van de betrokken personeelsleden al benoemd zijn. Naar analogie met de regeling die bij de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten uitgewerkt is, heeft het betrokken personeelslid maar recht op een benoeming wanneer het na de overgang een gunstige evaluatie gekregen heeft.

De hogescholen moeten bij de uitvoering van dit artikel geen rekening houden met de in artikel IV.28 van de codex hoger opgenomen benoemingsgrens van 72%. Dat betekent dat een hogeschool een personeelslid dat onder deze regeling valt kan benoemen ook al is op dat moment al meer dan 72% van de leden van het

onderwijzend personeel aan die hogeschool benoemd. De personeelsleden die op deze manier benoemd worden tellen vanaf dat moment wel mee voor het berekenen van het benoemingspercentage van het onderwijzend personeel.

Artikel 85

Dit artikel regelt de overdracht van personeelsleden van een hogeschool naar het integratiekader van een universiteit. In tegenstelling tot het artikel dat bij het decreet graduaats- en lerarenopleidingen uitgewerkt was, wordt hier niet meer verwezen naar de integratielijst. Door een verwijzing naar de lijsten van de lectoren SLO die van een cvo naar een hogeschool overgaan en naar de overeenkomst met een universiteit, wordt duidelijk afgebakend welke personeelsleden naar het integratiekader kunnen overgedragen worden. Deze overdracht is pas mogelijk vanaf 1 oktober 2019 – en niet al vanaf 1 september 2019 – om duidelijk te maken dat de overgedragen personeelsleden effectief tot het personeelskader van de hogeschool hebben behoord.

Artikel 86

Dit is een verduidelijking aan de formulering van artikel V.206/4, dat werd ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018 in verband met de graduaatsopleidingen en de lerarenopleidingen, en bepaalt welke personeelsleden een hogeschool kan overnemen.

Artikel 88

De laatste zin van artikel V.208 kan de indruk geven dat er twee integratiekaders zouden zijn, een bij een universiteit en een bij een hogeschool. Om te vermijden dat er hierdoor onduidelijkheden zouden staan, wordt deze zin opgeheven.

Artikel 89 en 90

Aangezien voor de overgang van personeelsleden van de SLO naar het integratiekader van een universiteit niet meer gewerkt wordt via de integratielijst en de gemengde lijst van een hogeschool, kunnen deze aanvullingen bij het decreet graduaats- en lerarenopleidingen terug opgeheven worden.

Artikel 96

Artikel 30 van voorliggend voorontwerp is een aangepaste versie van artikel 154 van het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten. Dit artikel voegt een artikel II.395 in de Codex Hoger Onderwijs in en zou inwerking treden op 1 september 2019. Door de het extra indienmoment voor TNO op 15 februari 2019

moet dit artikel eerder in werking treden. Daarom werd geopteerd om het artikel uit het decreet van 4 mei 2018 op te heffen en in een aangepaste versie in dit ontwerpdecreet op te nemen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS